

DOLENJSKI LIST

STUDIJSKA KNJIŽNICA
MIRANA JARCA
NOVO MESTO

Glasilno Socialistične zveze delovnega ljudstva okraja Novo mesto

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto — Izhaja vsako sredo — Posamezna številka 10 din — LETNA NAROČNINA 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 900 din oziroma 3 amer. dolarje — TEK. RAČUN pri Komunalni banki v Novem mestu št. 80-KE-16-Z-24

Štev. 49 (403) LETO VIII.
NOVO MESTO, 4. DECEMBRA 1957

UREJUJE uredniški odbor — Odgovorni urednik Tone Gošnik — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 30 — Poštni predal Novo mesto 33 — TELEFON uredništva in uprave št. 127 — Nenaročeni rokopisov ne vrnemo — TISKA Casopisno podjetje Slovenski poročevalci v Ljubljani

Odlikovanja ob 29. novembru

O novem učnem načrtu

Ob letošnjem Dnevu republike so bili v našem okraju odlikovani tile tovariši in tovaršice:

RED DELA III. stopnje so dobili: **Jože Gosenca**, upravnik Splošnega mizarstva na Dvoru; **Viktor Koncilija** iz Splošnega mizarstva Dvor, in **Anica Kušljan** iz Telekomunikacij v Sentiernju.

MEDALJO ZA DELO so prejeli: **Janez Fabjan** iz Splošnega mizarstva na Dvoru; **Franc Janževič** iz Telekomunikacij v Sentiernju; **Karlina Gašpir** in **Marija Brajdič**, obe iz obrata Telekomunikacij v Sentiernju.

Odlikovanim tovarišim in tovarišem lepo čestitamo k zasluženim priznanjem!

V Dečjo vas so dobili elektriko

Za prebivalce Dečje vasi pri Ponikvah je bil letošnji 23. november zgodovinski dan. Ta dan je pri njih prvič posvetila električna luč, za katero so se že dolgo prizadevali in zanjo tudi veliko žrtvovali. Za ta dogodek so vasičani napravili veliko slavnost, na katerega so povabili tudi predstavnike občinskega ljudskega odbora Trebnje, Elektro podjetja Novo mesto in druge. Vasičani Dečje vasi so sami v rešitvi veliko pripomogli. Za zaključna dela so najeli precej visoko posojilo. Upajo, da bodo dobili kako pomoč za plačilo posojila; za njih same je to vsekakor preveliko breme.

Proslava v Novem mestu

V četrtek, na predvečer Dneva republike, je priredil občinski odbor SZDL slavnostno akademijo v Domu ljudske prosvete, katere so se udeležili številni Novomeščani in predstavniki oblasti, političnih organizacij, ustanov in kolektivov. Po odigrani državni himni je o zgodovinskem pomenu 29. novembra govoril tov. Srečko Skrt, nakar je sledil kulturni spored. Druženje orkestra Doma JLA in PD Dušan Jereb sta pod taktirko kapetana Josipa Jankovića odigrala Verdijev

Notranjepolitični tedenski pregled

Nerazviti morajo dohiteti razvite

Včeraj so se sestali zvezni ljudski poslanci na zasedanje Ljudske skupščine. Nekaj dni bodo proučevali in na koncu verjetno tudi sprejeli perspektivni načrt za razvoj gospodarstva v prihodnjih petih oziroma šestih letih (letošnje leto je že prvo leto druge petletke). V kratkem pregledu je nemogoče zapisati vse bistvene naloge in misli iz tega načrta, ki obsega okoli 250 strani. Z nekaterimi osnovnimi smo bralce že seznanili. Danes pa bi zapisali nekaj več o bodoči investicijski politiki, ki naj bi prispevala k odpravljanju naproti, nastalih v dosedanem gospodarskem razvoju.

Plan določa znatna sredstva za razvoj gospodarstva v zaostalih predelih države. Nasprotje med razvitimi in nerazvitimi kraji oziroma republikami resno ovira hitrejši napredek vsega jugoslovanskega gospodarstva, še več: tudi družbeni odnosi so odvisni od tega. Ob tej priložnosti se nam zdi koristno zapisati, da bodo morale verjetno republike, tudi razvitejšje — kot je Slovenija — v svojih perspektivnih načrtih prav tako upoštevati to načelo in podpirati razvoj zaostalih okrajev in občin zato, da čimprej odpravijo zaostalost, ki ovira druge pri napredku. Končno bodo morali to pri sestavljanju načrtov upoštevati tudi okraji sami in vsa razpoložljiva sredstva usmeriti v tiste občine, ki so najbolj zaostale in še vedno odvisne od najrazličnejših subvencij in dotacij. Čimprej bomo odpravili gospodarsko zaostalost, pa naj bi bo v državi, republiki ali v okraju,

V letošnjem šolskem letu je Svet za šolstvo LRS predpisal nov učni načrt za prve tri razrede obvezne osemletne šole. S tem je bil storjen prvi korak k ureditvevanju šolske reforme pri nas.

Novi učni načrt ni nastal čez noč, ampak je sad celoletnega dela, pri katerem je sodelovala cela vrsta strokovnjakov in učiteljev-praktikov iz vse Slovenije. Novi učni načrt je začen, to se pravi, da ga je treba v naših šolah najprej preizkusiti. O vseh pomankljivostih, ki se bodo pojavljale pri praktičnem delu v naših šolah, bodo naši učitelji poročali Zavodu za proučevanje šolstva, da bo le-ta lahko opravil ustrezne popravke.

Cepprav je torej novi učni načrt začen, je vendar obvezen za vse prve tri razrede v Sloveniji.

Hkrati pa učitelji preizkušajo tudi že učni načrt za 4. razred, vendar samo v nekaterih obveznih šolah (okoli 25). Tako bomo prišli na osnovi izkušenj postopoma in brez pretirane naglice do dobrih učnih načrtov za vse razrede obvezne šole.

Starše nedvomno zanima, v čem se novi učni načrt razlikuje od prejšnjega. Ena izmed bistvenih posebnosti je upoštevanje otrokove iznajdljivosti in čim tesnejša povezava šole z življenjem. Zaradi tega so v učnem načrtu novosti že v prvih razredih, ki se kažejo posebno v obravnavi dveh učnih predmetov: slovenskega jezika in računstva.

Starši šolskih novincev, ki so primerjali pouk v mesecu septembru s svojimi izkušnjami, se sprva niso znašli, kajti otroci so hodili dan za dnem v šolo, a niso pisali ne številčk in ne črk. »Ta nova šola pa ne bo kdo ve kako dobra,« so si mislili. »Ko smo mi hodili v šolo, smo že v prvem tednu poznali črko i in številko 1.«

In vendar, dragi starši, so se vaši otroci tudi že v prvem tednu temeljito učili, seveda pa so se učili na drugačen način. Ves ta čas je bil pouk materinje jezika tesno povezan s spoznavanjem narode in družbe, s celotnim življenjem šole in kraja. Pri vsem tem so učenci govorili v domačem narečju, se dobro sprostiti in

Nov uspeh »MIRNE«
Tovarna šivalnih strojev »MIRNA« je 22. novembra odprla v Novem Sadu svoje novo prodajalno in servisno delavnico. Obrat se nahaja v Saffarjevi ulici št. 9 in je že prve dni vzbudil med Novosadčani prijetno presenečenje. Uspeh prizadevnega podjetja, ki razširja svojo proizvodnjo in mre-

Predsedniki in člani svetov OLO

Na prvi skupni seji obeh zborov OLO so bili 22. novembra izvoljeni tudi predsedniki in člani 12 novih svetov okrajnega ljudskega odbora. Vanje so bili izvoljeni tile tovariši in tovaršice:

SVET ZA NOTRANJE ZADEVE: predsednik sveta Zuzelj Martin, sekretar okrajnega odbora Socialistične zveze Novo mesto; člani sveta: Zidar Franc, šef izpostave KB Trebnje; Perpar Jože, javno tožilstvo Novo mesto; Okroglič Marjan, delavec »Novolesa«; Novo mesto; Ravbar Milan, Črnomelj; Jančič Miloš, uslužbenec OZRO; Rajič Anica, sodnica, Novo mesto;

SVET ZA TRGOVNO, GOŠTINSTVO IN TURIZEM:

predsednik sveta: Urešič Jože, direktor gospodarske poslovne zveze; člani sveta: Lenart Mirko, Trgovsko podjetje Železnica; Ahčin Branko, direktor »Mlekarna«; Novo mesto; Kos Franc, Črnomelj; Štrumbelj Viktor, poslovodja KZ Straža; Kobe Roman, komercialni direktor »Mlekarna«; Novo mesto; Pintar Rudl, direktor hotela »Metropol«, Novo mesto; Kozina Bogdan, komercialist »Novolesa«, Novo mesto in Kobe Franc, direktor Trgovskega podjetja Metlika.

SVET ZA URBANIZEM IN KOMUNALNE ZADEVE:

predsednik sveta: Andrejanič Boris, direktor Tovarne zdravil »Krkaj«, Novo mesto; člani sveta: Pirnat Ivan, direktor »Elektro«, Novo mesto; ing. Čmak Henrik, S. G. P. »Pionir«, Novo mesto; Sedaj Viljem, uslužbenec »Elektro«, obrat Črnomelj; Pretnar Angela, gospodinja, Bršljan; profesor Jare Janko, upravnik Dolenjskega muzeja, Novo mesto; ing. Lapajne Miloš, direktor Projektivnega podjetja; Sepetavec Milan, major JLA in

SVET ZA DRUŽBENI PLAN IN FINANCE:

predsednik sveta: Pirc Tone, podpredsednik OZZ Novo mesto; člani sveta: Golob Ludvik, direktor NB Novo mesto; Levčič Jurij, direktor »Motomontaže«; Novo mesto; Gosence Jože, upravnik »Mizarstva«; Dvor; Jasbec Anica, knjigovodja S. G. P. »Pionir«; Beltram Metod, knjigovodja »Novolesa«; Padovan Jože, direktor Združenje hranilnice Novo mesto; Jarnovič Ciril, Novo mesto; ing. Maren Karel, Trgovska šola Novo mesto; Krhin Lojze, direktor Destilacije alkoholnih pijač Mirna; Držaj Matija, knjigovodja rudnika Kanjarica; Zidar Franc, šef izpostave KB Trebnje in Kulovec Stane, knjigovodja KGP, Novo mesto.

SVET ZA INDUSTRIJO IN OBRT:

predsednik sveta: ing. Peterelj Branko, direktor rudnika Kanjarica; člani sveta: Jevčič Miloš, upravnik »Mizarstva«; Gotna vas; Božič Franc, predsednik delavskega sveta »Novolesa«; Knaflič Anton, ključavničar Novo mesto; Smid Stane, direktor podjetja »Novolesa«; Smuk Andrej, tehnični vodja »Beča«; Dolenc Luka, direktor podjetja »Novolesa«; ing. Ivanetič Peter, Novo mesto in Lakner Ivan, Črnomelj,

prav zaradi tega tudi radi in aktivno sodelovali. Nič več ni bilo tistih togih in starih stavkov, ki kakor da jih v odgovorih niso izgovarjali otroci, ampak odrasli, vse bolj pri-

Podobno se je dogajalo tudi na ostalih področjih pouka.

Res je, da so se učenci tudi prej učili v okviru slovenskega jezika o zemljepisnih, prirodopisnih in zgodovinskih posebnostih, vendar je bilo to področje nekam zanemarjeno. Novost novega učnega načrta je uvedba samostojnega učnega predmeta spoznavanje narode in družbe, ki prej navedene elemente harmonično povezuje, združuje in pogloblja ter tako otroka res uvaja v življenje in njegove probleme. (Nadaljevanje na 2. strani)

Piše Janez Tomšič

jetno je postalo in učenci so komaj čakali, da tudi sami pripovedujejo o vsem, kar so doživeli med podučitvami, doma ali na poti v šolo. Tako so jih učitelji postopoma vodili od izgovorjave v domačem narečju v pravičen knjižni jezik. Pri vsem tem pa so jim izboljševali tudi izreke posameznih glasov, ki je pri mnogih zaradi površne domače jezikovne vzgoje zelo pomankljiva.

Tako so se učenci pripravljali na eno izmed najtežavnih dejavnosti v prvem razredu: na branje in pisanje. Črk res niso pisali, pisali pa so nešteto predvadj, da jim pojde pozneje učenje laže. Podobno je bilo na področju računstva. Nič številčk, pač pa mnogo računanja in tudi ne dobrega, kot smo ga valeni mi odrasli, na primer: količine kot predmet otroškega motenja; spoznavanje istovrstnih in raznovrstnih količin po njihovi prirodni vsebini: listje, cvetje, jata, čreda, dela, ljudje itd.; razdruževanje količin na manjše količine; združevanje manjših količin v večje itd. Otroci so mnogo štivali, čeprav so nekateri starši mislili, da ne računajo nič.

SVET ZA TRGOVNO, GOŠTINSTVO IN TURIZEM:

predsednik sveta: Urešič Jože, direktor gospodarske poslovne zveze; člani sveta: Lenart Mirko, Trgovsko podjetje Železnica; Ahčin Branko, direktor »Mlekarna«; Novo mesto; Kos Franc, Črnomelj; Štrumbelj Viktor, poslovodja KZ Straža; Kobe Roman, komercialni direktor »Mlekarna«; Novo mesto; Pintar Rudl, direktor hotela »Metropol«, Novo mesto; Kozina Bogdan, komercialist »Novolesa«, Novo mesto in Kobe Franc, direktor Trgovskega podjetja Metlika.

SVET ZA URBANIZEM IN KOMUNALNE ZADEVE:

predsednik sveta: Andrejanič Boris, direktor Tovarne zdravil »Krkaj«, Novo mesto; člani sveta: Pirnat Ivan, direktor »Elektro«, Novo mesto; ing. Čmak Henrik, S. G. P. »Pionir«, Novo mesto; Sedaj Viljem, uslužbenec »Elektro«, obrat Črnomelj; Pretnar Angela, gospodinja, Bršljan; profesor Jare Janko, upravnik Dolenjskega muzeja, Novo mesto; ing. Lapajne Miloš, direktor Projektivnega podjetja; Sepetavec Milan, major JLA in

SVET ZA DRUŽBENI PLAN IN FINANCE:

predsednik sveta: Pirc Tone, podpredsednik OZZ Novo mesto; člani sveta: Golob Ludvik, direktor NB Novo mesto; Levčič Jurij, direktor »Motomontaže«; Novo mesto; Gosence Jože, upravnik »Mizarstva«; Dvor; Jasbec Anica, knjigovodja S. G. P. »Pionir«; Beltram Metod, knjigovodja »Novolesa«; Padovan Jože, direktor Združenje hranilnice Novo mesto; Jarnovič Ciril, Novo mesto; ing. Maren Karel, Trgovska šola Novo mesto; Krhin Lojze, direktor Destilacije alkoholnih pijač Mirna; Držaj Matija, knjigovodja rudnika Kanjarica; Zidar Franc, šef izpostave KB Trebnje in Kulovec Stane, knjigovodja KGP, Novo mesto.

SVET ZA INDUSTRIJO IN OBRT:

predsednik sveta: ing. Peterelj Branko, direktor rudnika Kanjarica; člani sveta: Jevčič Miloš, upravnik »Mizarstva«; Gotna vas; Božič Franc, predsednik delavskega sveta »Novolesa«; Knaflič Anton, ključavničar Novo mesto; Smid Stane, direktor podjetja »Novolesa«; Smuk Andrej, tehnični vodja »Beča«; Dolenc Luka, direktor podjetja »Novolesa«; ing. Ivanetič Peter, Novo mesto in Lakner Ivan, Črnomelj,

prav zaradi tega tudi radi in aktivno sodelovali. Nič več ni bilo tistih togih in starih stavkov, ki kakor da jih v odgovorih niso izgovarjali otroci, ampak odrasli, vse bolj pri-

Podobno se je dogajalo tudi na ostalih področjih pouka.

Res je, da so se učenci tudi prej učili v okviru slovenskega jezika o zemljepisnih, prirodopisnih in zgodovinskih posebnostih, vendar je bilo to področje nekam zanemarjeno. Novost novega učnega načrta je uvedba samostojnega učnega predmeta spoznavanje narode in družbe, ki prej navedene elemente harmonično povezuje, združuje in pogloblja ter tako otroka res uvaja v življenje in njegove probleme. (Nadaljevanje na 2. strani)

Piše Janez Tomšič

jetno je postalo in učenci so komaj čakali, da tudi sami pripovedujejo o vsem, kar so doživeli med podučitvami, doma ali na poti v šolo. Tako so jih učitelji postopoma vodili od izgovorjave v domačem narečju v pravičen knjižni jezik. Pri vsem tem pa so jim izboljševali tudi izreke posameznih glasov, ki je pri mnogih zaradi površne domače jezikovne vzgoje zelo pomankljiva.

Tako so se učenci pripravljali na eno izmed najtežavnih dejavnosti v prvem razredu: na branje in pisanje. Črk res niso pisali, pisali pa so nešteto predvadj, da jim pojde pozneje učenje laže. Podobno je bilo na področju računstva. Nič številčk, pač pa mnogo računanja in tudi ne dobrega, kot smo ga valeni mi odrasli, na primer: količine kot predmet otroškega motenja; spoznavanje istovrstnih in raznovrstnih količin po njihovi prirodni vsebini: listje, cvetje, jata, čreda, dela, ljudje itd.; razdruževanje količin na manjše količine; združevanje manjših količin v večje itd. Otroci so mnogo štivali, čeprav so nekateri starši mislili, da ne računajo nič.

SVET ZA TRGOVNO, GOŠTINSTVO IN TURIZEM:

predsednik sveta: Urešič Jože, direktor gospodarske poslovne zveze; člani sveta: Lenart Mirko, Trgovsko podjetje Železnica; Ahčin Branko, direktor »Mlekarna«; Novo mesto; Kos Franc, Črnomelj; Štrumbelj Viktor, poslovodja KZ Straža; Kobe Roman, komercialni direktor »Mlekarna«; Novo mesto; Pintar Rudl, direktor hotela »Metropol«, Novo mesto; Kozina Bogdan, komercialist »Novolesa«, Novo mesto in Kobe Franc, direktor Trgovskega podjetja Metlika.

SVET ZA URBANIZEM IN KOMUNALNE ZADEVE:

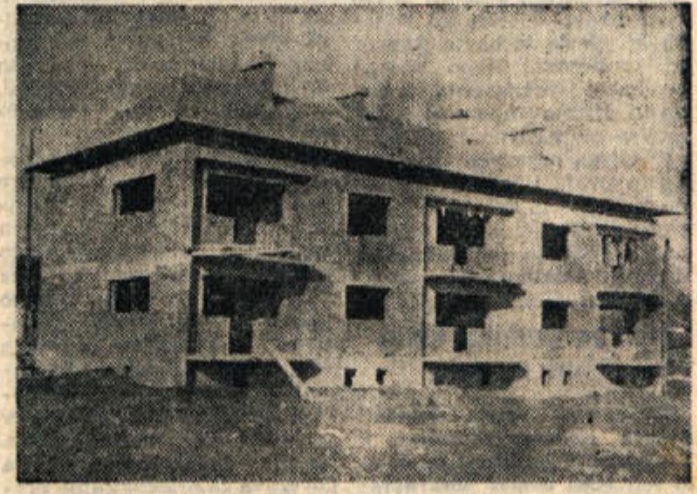
predsednik sveta: Andrejanič Boris, direktor Tovarne zdravil »Krkaj«, Novo mesto; člani sveta: Pirnat Ivan, direktor »Elektro«, Novo mesto; ing. Čmak Henrik, S. G. P. »Pionir«, Novo mesto; Sedaj Viljem, uslužbenec »Elektro«, obrat Črnomelj; Pretnar Angela, gospodinja, Bršljan; profesor Jare Janko, upravnik Dolenjskega muzeja, Novo mesto; ing. Lapajne Miloš, direktor Projektivnega podjetja; Sepetavec Milan, major JLA in

SVET ZA DRUŽBENI PLAN IN FINANCE:

predsednik sveta: Pirc Tone, podpredsednik OZZ Novo mesto; člani sveta: Golob Ludvik, direktor NB Novo mesto; Levčič Jurij, direktor »Motomontaže«; Novo mesto; Gosence Jože, upravnik »Mizarstva«; Dvor; Jasbec Anica, knjigovodja S. G. P. »Pionir«; Beltram Metod, knjigovodja »Novolesa«; Padovan Jože, direktor Združenje hranilnice Novo mesto; Jarnovič Ciril, Novo mesto; ing. Maren Karel, Trgovska šola Novo mesto; Krhin Lojze, direktor Destilacije alkoholnih pijač Mirna; Držaj Matija, knjigovodja rudnika Kanjarica; Zidar Franc, šef izpostave KB Trebnje in Kulovec Stane, knjigovodja KGP, Novo mesto.

SVET ZA INDUSTRIJO IN OBRT:

predsednik sveta: ing. Peterelj Branko, direktor rudnika Kanjarica; člani sveta: Jevčič Miloš, upravnik »Mizarstva«; Gotna vas; Božič Franc, predsednik delavskega sveta »Novolesa«; Knaflič Anton, ključavničar Novo mesto; Smid Stane, direktor podjetja »Novolesa«; Smuk Andrej, tehnični vodja »Beča«; Dolenc Luka, direktor podjetja »Novolesa«; ing. Ivanetič Peter, Novo mesto in Lakner Ivan, Črnomelj,

V Črnomlju je dogradil BELT nov stanovanjski četvrtček; to je že peta zgradba, ki je pripravila kolektiv za svoje člane. (Foto: Jože Skof)

Kako poteka cepljenje otrok

Doslej najboljši Veliki Gaber, najslabši Dolž

Kot smo zadnjič zapisali, cepljenje dobro poteka tam, kjer so bile priprave v redu in kjer imajo starši dovolj razumevanja za zdravje svojih otrok.

V merilu okraja je bila organizacija cepljenja izvedena odlično. Tudi večina občinskih svetov je zadevo vzela z vsa potrebno reanostjo. Pri tem so veliko pomagali zdravniki in drugo podeželsko zdravstveno osebje, zlasti pa tudi učiteljsvo. Vsi ti pa pomašajo tudi pri cepljenju. Razumevanje staršev je v posameznih krajih, odnosno vaseh tako različno, da je potrebno o tem pisati. Na splošno pa že sedaj lahko trdimo, da bo ta akcija v našem okraju uspeša prav dobro in da bo povprečna udeležba okoli 90 odstotkov.

SVET ZA TRGOVNO, GOŠTINSTVO IN TURIZEM:

predsednik sveta: Urešič Jože, direktor gospodarske poslovne zveze; člani sveta: Lenart Mirko, Trgovsko podjetje Železnica; Ahčin Branko, direktor »Mlekarna«; Novo mesto; Kos Franc, Črnomelj; Štrumbelj Viktor, poslovodja KZ Straža; Kobe Roman, komercialni direktor »Mlekarna«; Novo mesto; Pintar Rudl, direktor hotela »Metropol«, Novo mesto; Kozina Bogdan, komercialist »Novolesa«, Novo mesto in Kobe Franc, direktor Trgovskega podjetja Metlika.

SVET ZA URBANIZEM IN KOMUNALNE ZADEVE:

predsednik sveta: Andrejanič Boris, direktor Tovarne zdravil »Krkaj«, Novo mesto; člani sveta: Pirnat Ivan, direktor »Elektro«, Novo mesto; ing. Čmak Henrik, S. G. P. »Pionir«, Novo mesto; Sedaj Viljem, uslužbenec »Elektro«, obrat Črnomelj; Pretnar Angela, gospodinja, Bršljan; profesor Jare Janko, upravnik Dolenjskega muzeja, Novo mesto; ing. Lapajne Miloš, direktor Projektivnega podjetja; Sepetavec Milan, major JLA in

SVET ZA DRUŽBENI PLAN IN FINANCE:

predsednik sveta: Pirc Tone, podpredsednik OZZ Novo mesto; člani sveta: Golob Ludvik, direktor NB Novo mesto; Levčič Jurij, direktor »Motomontaže«; Novo mesto; Gosence Jože, upravnik »Mizarstva«; Dvor; Jasbec Anica, knjigovodja S. G. P. »Pionir«; Beltram Metod, knjigovodja »Novolesa«; Padovan Jože, direktor Združenje hranilnice Novo mesto; Jarnovič Ciril, Novo mesto; ing. Maren Karel, Trgovska šola Novo mesto; Krhin Lojze, direktor Destilacije alkoholnih pijač Mirna; Držaj Matija, knjigovodja rudnika Kanjarica; Zidar Franc, šef izpostave KB Trebnje in Kulovec Stane, knjigovodja KGP, Novo mesto.

SVET ZA INDUSTRIJO IN OBRT:

predsednik sveta: ing. Peterelj Branko, direktor rudnika Kanjarica; člani sveta: Jevčič Miloš, upravnik »Mizarstva«; Gotna vas; Božič Franc, predsednik delavskega sveta »Novolesa«; Knaflič Anton, ključavničar Novo mesto; Smid Stane, direktor podjetja »Novolesa«; Smuk Andrej, tehnični vodja »Beča«; Dolenc Luka, direktor podjetja »Novolesa«; ing. Ivanetič Peter, Novo mesto in Lakner Ivan, Črnomelj,

Dosedaj je po udeležbi med občaninami na prvem mestu Kostonjeva-Podbočje, kjer so prinesli k cepljenju 96,8 odstotka vseh za cepljenje določenih otrok. Organizacija cepljenja poteka v obliki brežičnih, iz vse občine le 16 otrok niso prinesli na ceplišča, pa še za te je vprašanje, če jih je res toliko, kajti spiski matičnih uradov so precej nezanesljivi. Verjetno je na odziv za cepljenje otrok v tej občini vplivalo to, da je bilo v tej občini že pet primerov otroške ohromelosti.

V občini Črnomelj je bila udeležba 93 odstotkov. Tudi tu je bila organizacija prav dobra. Na sploh cepljenje v Belj krajini lepo poteka in tudi s plačevanjem prispevka ni večjih težav. Mnogi starši so namreč plačali že vnaprej. Prav dober odziv je bil v občini Mirna ter v občini Trebnje. Najbolj so se odzvali starši v Velikem Gabru kjer so prinesli k cepljenju več otrok kot jih je bilo na spisku. Veliko zaslug za to ima šolski upravitelj Marijan Zemljčič, ki je hodil od hiše do hiše in pojasnjeval ljudem pomen cepljenja.

Slabše kot v navedenih občinah je bilo v občini Mokronog. Tu tudi organiziranje cepljenja ni bilo v redu. Po vaseh so bili starši alabo poučeni o pomenu cepljenja, zato se niso odzvali, kot bi bilo potrebno. Slab odziv je bil zlasti v Trebelnem, v Jelševcu, Klenovniku in Kleveržu.

Neodgovorno brežbržnost do te važne zdravstvene akcije, ki naj obvaruje otroke najhujše bolezni, so dosedaj pokazali starši tudi v nekaterih vaseh novomeške občine. To velja zlasti za vas: pod Gorjanci in Trško goro. Med najslabše spada gotovo Dolž. Tam starši niti na predavanje o tem vprašanju niso prišli. Sedaj, ko se jim nudi pomoč, ki je za družbo precej draga, ne kažejo razumevanja, če pa pride do nesreče. (Nadaljevanje na 2. strani)

NAGRADNO ZBIranJE NAROČNIKOV

V osmem letu izhajanja tiskamo zdaj vsak teden 10.800 izvodov »Dolenjskega lista«, pokrajinskega časnika SZDL novomeškega okraja, ki ga bere tudi številni Dolenjci po vseh krajih naše domovine in mnogi izseljenci na vseh kontinentih sveta. Da bi povečala naklado lista in zagotovila redno branje domačega tednika v vsaki hiši na Dolenjskem, razpisuje uprava »Dolenjskega lista« visoke nagrade za vse one, ki bodo v decembru 1957 in v januarju 1958 pridobili določeno število novih stalnih naročnikov našega lista.

- Nagrade so naslednje:
- 1.000 din za 20 novih naročnikov
 - 2.000 din za 30 novih naročnikov
 - 4.000 din za 50 novih naročnikov
 - 10.000 din za 100 novih naročnikov
 - 15.000 din (ena nagrada) za zbiralca, ki bo pridobil največ novih naročnikov, vendar s pogojem, da jih zbere najmanj 150.

Novi naročniki morajo ob naročilu poravnati s čekovno položnico vsaj polletno naročnino (240 dinarjev).

PISMONOŠE, INKASANTI ELEKTRIKE, DRŽAVNEGA ZAVAROVALNEGA ZAVODA, VODARINE IN PODOBNIH SLUŽB, UPOKOJENCI IN VSI DRUGI PRIJATELJI »DOLENJSKEGA LISTA«, KI STE PRIPRAVLJENI ZBIRATI NOVE NAROČNIKE: prosimo, da nam takoj sporočite, koliko naročnic potrebujete za vaš okoliš. Oglasite se v naši upravi ali pa nam sporočite svoj naslov, da vas podrobneje seznanimo s pogoji nagradnega zbiranja novih naročnikov.

V VSAKO HIŠO: »DOLENJSKI LIST«;

VREME

ZA ČAS OD 6. DO 15. DEC. Okoli 6. decembra bo nastopil ponoven vdor mraza z lahimi snežnimi padavinami. Snežilo bo tudi 9. ali 10. decembra, hkrati bo postopno topleje. Proti sredini decembra hud mraz z manjšimi snežnimi padavinami. V.M.

O novem učnem načrtu

(Prenos s 1. strani)

me. V zvezi s tem je treba najprej urediti izkušnje, ki jih otroci prinese v šolo in si jih nabere v prvih dveh letih šolanja. To pa bi ne zadostovalo, če bi ga ne uravljali v pravilno opazovanje predmetov in pojavov v domači ožji in širši okolici in v spoznavanje vloge, ki jo ima v njej človek. Brez tega bi tudi ne mogli razumeti dogajanja v ožji domovini Sloveniji, širši domovini Jugoslaviji in na svetu. Zaradi tega je tudi treba v njih razviti zavest, da pripadajo skupnosti, v kateri je vse povezano z določeniimi odnosi, ki jih je treba upoštevati in spoštovati. Mirno učnega predmeta spoznavanja narode in družbe pripomore k temu še moralni pouk, ki je v prejšnjega organsko vključen. Ze ta uvaja učence v odnose do življenja in dela v šoli, odnose do življenja in dela v družini, odnose do življenja in dela v domačem kraju, odno-

se do prirode, odnose do dela sploh itd. Pri vsem tem jim razvija moralno razodnost, jih seznanja z načeli in normami socialistične morale in jim postopoma gradi pravilno in dobro podlago razuma, čustva in hotenja za življenje v družbi.

Z učnim predmetom spoznavanja narode in družbe se veže tudi zdravstveni pouk, ki zadeva osebno higieno, higieno stanovanja, higieno šole in družbe, delo in odpočitek, nezgode in prvo pomoč, bolezni itd.

Pri tem ne gre samo za to, da bi se z navedenimi problemi učenci samo seznanili, ampak da bi v svojem osebnem življenju tudi tako ravnali, delali in ostali zdravi ter srečni.

Novost je tudi domače gospodarstvo, pri katerem ne gre za običajno poučevanje, temveč bolj za trajno in dosledno navajanje učencev na vrsto navad in sposobnosti, ki so za vsakdanje življenje izredno važne. V tem oziru je potrebna še posebna povezava šole in doma, ki naj spoznavno pripomore k uresničenju vsega tega. S tem v zvezi je tudi tehnični pouk. Še prav posebno pa velja ta povezava za organiziranje prostovoljne dejavnosti učencev v prostem času v zvezi z njihovimi interesi in potrebami. Možnosti in potrebe takega življenja so pri učencih različne, vsekakor pa bo dopolnjevala to, kar moreta nuditi šola in dom.

Temeljite spremembe so na-

stale tudi na področju likovnega pouka, katerega glavne naloge so negovati in razvijati učencevo likovno ustvarjalnost z različnimi slikovnimi in plastičnimi tehnikami; razvijati sposobnost za presojanje likovnih vrednot, učenecv okus in potrebo po nadaljnjem izpopolnjevanju. Ze dvomesečna praksa je pokazala, da so nova pota likovnega pouka učenecm lažja in da se likovno uveljavljajo z velikim navdušenjem in uspehom.

Seveda bi se dalo o novem učnem načrtu in njegovi vsebini še mnogo povedati, vendar omejenost članka tega ne dopušča. Starši pa imajo možnost, da se o vsem tem seznanijo na roditeljskih sestankih in da tudi sami aktivno sodelujejo pri izboljšanju tega načrta s pripombami o lastnih izkušnjah pri spoznavanju razvoja svojega otroka.

Solo in dom ter vsa družbo družji v tem oziru ena sama želja, da bo sleherni naš otrok živo začutil, kako lepo je v naši domovini biti mlad.

(Iz nove, 9. števe »Mladega sveta«, revije za starše in za druge vzgojitelje.)

Zvezna ljudska skupščina zaseda

Včeraj je zasedla zasedala Zvezna ljudska skupščina v Beogradu, ki bo tokrat na skupni seji obeh domov obravnavala osnutke družbenega plana gospodarskega razvoja Jugoslavije za obdobje 1957-1961 in nekatere druge zakonske osnutke. Kot kaže delo skupščine v zadnjih tednih, je to eno najživahnejših obdobij skupščinske dejavnosti v mandatu sedanje ljudske skupščine.

Stari trg ob Kolpi

Starotržani so zelo zadovoljni, ker so dobili javno razsvetljavo. To so jim uredili pred državnim priznanjem. Sklenili so, da bodo vzdolž ceste po vasi zasadili okrasna drevesa in tako oplešali svoje naselje.

Zadnje čase so okvare na pogonskih strojih vodovodnega zajetja v Dolu vedno bolj pogoste, kar spravlja ljudi v nevoljo. Kaj je vzrok, ne vedo, tudno pa je, da ni mogoče strojev tako popraviti, da bi delali brez zastaja.

Na česti med Sodevci in Radenci je nastala okvara, ki je ovirala promet. To se je dogodilo v času jesenskih vaj. Vaščani so baje dobili denar, da to oviro odstranijo, pa tega niso napravili. Ko je šla zadnjič tod ekipa, ki je cepila otroke, so morali člani sami odstraniti plast kamenja, da so šli lahko naprej. Ceste med vasi bi morali prebivalci vendar vedno imeti v dobrem stanju, saj koristijo predvsem njim samim.

Eno izmed cepilšč otrok v Poljanski dolini je bilo v Zagorčacu. Odziv na cepljenje pa je bil

slab, saj so prinesli od 17 le 8 otrok na cepljenje. Ali se starši ne zavedajo nevarnosti, da bolezni ali pa so bili o tem premalo poučeni?

Iz Uradnega lista LRS

Uradni list LRS z dne 14. novembra 1957 prinaša med drugim odlok o kolonizaciji alkoholnih pišlac, ki jih prikolavala lahko porabi doma brez plačila prometnega davka: 100 litrov vina na vsakega nad 15 let staršča družinskega člana in pet litrov žganja na vsakega nad 18 let staršča družinskega člana.

V istem Uradnem listu je tudi odlok o prepovedi razdiranja mravišč in nabiranja mraviščnjih bub (hajček) v gozdovih. Kontrolo nad tem imajo gozdarski uslužbenci in isti uslužbenci občinske ljudske odbora, ki jih zato pooblasti pristojni organ ljudske odbora. Za kršitev določil tega odloka je predvidena kazen do 10.000 din, za kršitev iz koristoljublja pa do 50.000 din.

SOMIŠLJENIKI

»Si bil na včerašnjem sestanku?«
— Ne! Mislim sem, da ne bo nikogar — pa vidva?
»Tudi midva sva prav tako mislila...«
(Po Kerempuhu)

Udeležba državljanov v sodstvu

I. Družbeno upravljanje ustvarja številne medsebojne odnose, ki se morejo pravilno razvijati le, če se pravno uredijo. Zato pa je tudi dana v naši državi ureditvi pravu in zakonitosti nadvse pomembna vloga; s tem pa raste tudi pomen pravosodstva. K organom pravosodstva v širšem pomenu štejemo poleg sodišča tudi javno tožilstvo, javno pravobranilstvo in odvetništvo, v ožjem pomenu pa je sodišče. Sodišče je torej tisti organ, ki skrbi za dosledno izvajanje zakonitosti, varuje koristnost skupnosti in temeljne demokratične pravice državljanov.

To svojo nalogo izvajajo sodišča v raznovrstnih postopkih, n. pr. v kazenskem, civilnem, nepravdnem. Pri odločanju sodelujejo stalni sodniki, t. j. sodniki, po poklicu in občinski sodniki, t. j. sodniki porotniki. To ustavno določilo je uvedlo v naše pravosodstvo načelo udeležbe državljanov v sodstvu. S

Z druge seje ObLO Novo mesto

Na drugi redni seji 25. novembra sta zborna na ločenih sejah najprej proučila in sprejela izpopolnjeni statut občine Novo mesto. Na ločenih sejah sta zborna izvolila tudi člana občinskih komisij in rešila več upravnih zadev.

Po ločenih sejah je bila skupna seja obeh zborov. Najprej so izvolili člana skupnih komisij, nato pa je bil svetov občinskega ljudskega odbora in nekaj komisij. Izvolitev podpredsednika je bila odločena do prihodnje seje glede na to, da je za to mesto predlaganih več kandidatov, ker pa so si zaposleni na večini krajev, je treba najprej proučiti možnosti razrešitve drugih dolžnosti bodočega podpredsednika občine.

Upravne zadeve, ki jih je rešil občinski ljudski odbor na tej seji, so te:

Podjetju »KROJAC« je odbor odobril iz investicijskega sklada občine 4.810,000 din za obratna sredstva. Kmetijski zadrugi Pod-

grad je odobril 90.000 din. KZ Brusnice pa 20.000 din za gradnjo zgradin in jam za rudarstvo. Občinski ljudski odbor je dal jamstvo za najetje kredita: Kmetijskemu pospevstvu Struga 250.000 din za investicije; podjetju »Tepetit« za ureditve obrata; novo osnovo novemu podjetju »VINO« za nakup tovornega avtomobila; »Keramiki« pol milijona din za obratna sredstva; Gozdarski poslovni zvezi 1 milijon din za nakup osebnega avtomobila; »PIONIRJU« za 13 milijonov din, KZ Smarjeta za nakup tehtaice 250.000 din. Podjetju za vzdrževanje proge za 4 milijone din, ki jih potrebuje za gradnjo stanovanjske hiše v Kandli. Posejnih potrebuje za nakup kolvov za izrazi matičnjak.

Občinski ljudski odbor je odobril tudi posojilo 15 milijonov dinarjev za gradnjo novega industrijskega obrata v Brsljuni in rešil še več drugih upravnih zadev.

tedanje revolucionarne buržoazije v borbi proti fevdalnemu gospodarstvu. Z razvojem kapitalizma pa se je tudi ta ustanova izrodila, ker je pač služila le interesom vladajočega razreda zoper napredna stremiljenja delovnih množic. Odkar so se pojavila v zgodovini šlovestva socialistična gibanja, so se socialisti vseh struj in narodov vztrajno borili za udeležbo nepoklicanih sodnikov v sodstvu. Marx, Engels in Lenin so se za to učitano zavzemali, govorili in pisali o potrebi udeležbe voljenih laikov v sodstvu.

Po oevoboditvi Jugoslovanskih narodov izpod avstro-ogrške monarhije sta poznali na področju takratne države SHS poroto francoskega tipa, samo Slovenija in Dalmacija. Tu smo imeli mešano sodišče z dvema ločenima kolegijema. Dvanajst porotnikov je tvorilo poseben kolegij, ki je odločal samo o krivdi. Drugi kolegij, sestavljen iz poklicnih sodnikov, pa je odločal na temelju odločbe prvega kolegija o uporabi zakona, o kazni, o zasebnopravnih zahtevkih. To pomoto smo imela le okrožna sodišča in je bila pristojna le za hujša kaznivaja dejanja.

(Nadaljevanje prihodnjilje)

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Pisali smo že, da nameravajo ZDA razmestiti na ozemljih članic atlantskega pakta razne vrste izstrelkov s atomskim »polnjenjem« ali naboji. Prav tako smo pisali, da nekaterim članicam ta načrt ni posebno všeč, ker bi bile v vojni tarča sovjetskega poverčla. Zanimivo je, da je bivši ameriški veleposlanik v Moskvi George Kennan, ki je zdaj profesor za zgodovino na univerzi Princeton in ima zdaj vrsto predavanj za britansko radijsko družbo BBC, izjavil, da bi pošiljanje taktičnega jedrkega orožja državam NATO utegnila za smeraj onemogočiti sovjetski umik iz Srednje in Vzhodne Evrope. Pri pomnil je, da bi imelo oskrbovanje številnih evropskih držav s tem orožjem za posledico to, da bi se vsaka manjša težava v Evropi lahko spremenila v velik problem.

Ta misel ni neumna in kaže, da imajo podobne pomisleke tudi drugi. Toda ZDA, ki so jih vzpodbudi ba listični uspehi ZSSR, delajo načrte, kako bi bilo »najbolje in najhitreje spet vzpostavljeno ravnotežje«. In eden izmed ukrepov, kako vzpostaviti to ravnotežje, je očitno taktično jedrsko orožje, ki naj bi ga posneli proti cilju razni izstrelki.

Toda to še ni vse. Med debato v britanskem spodnjem domu je prišlo na dan, da ameriški bombniki z oprisi v Veliki Britaniji redno letajo natoovorjeni z atomskimi bombami. To pomeni, da je nekaj letal z bombami smeraj v zraku oziroma »de-

žurnih«. To novico je javnost sprejela z mešanimi občutki. Desnica je v glavnem pozdravila to novico. Vsaj britanski zunanji minister Selwyn Lloyd je med debato dejal, da je popolnoma pravilno, če so ta letala »popolnoma oborožena«.

Oglasili so se tudi ljudje, ki so se zbal, da bi se zgodila kaka nesreča in bi letalo z bombo strmoglavilo na tla. Predstavniki vlade so hiteli tem ljudem zatrjevati, da ni nobene nevarnosti, ker bomba baje ni »armi-

DAMOKLEJEV MEČ

rana«. Toda bolj resni občiti in pomisleki so leteli na to, če je sploh prav, da letala nenehno krojijo, oborožena z atomskimi orožjem.

Značilno je, da se je to vprašanje pojavilo tudi med nedavnim intervjujem med Hruščevim in lastnikom ameriškega časopisnega trusta Hearstom. Hruščev je med intervjujem dejal, da mnoge osebe pilotira z letali, kadar ta odletijo z letališč, natoovorjena z atomskimi bombami. »Obstaja vedno možnost, da pride do možganske zmedenosti, ko utegne pilot najslabši signal razumeti kot signal za akcijo in odleteti na cilj, ki mu je bil dodeljen. V takih okoliščinah se lahko vojna začne povsem po naključju, kakaj povračilno dejanje bi nemudoma sledilo.« Tako Hruščev.

Ti »atomski« piloti, pri katerih bi utegnili priti do »možganske zmedenosti« živijo namreč v posebnem svetu. Na Zahodu in verjetno tudi na Vzhodu posamezne posadke bombnikov že leta in leta proučujejo en sam cilj. Piloti določenega bombnika ali bombniške skupine znajo na pamet že vse podrobnosti tega cilja. Če gre za kako mesto, najbrž bolje poznajo vsak ulični vogal, ulice, mestne objekte, planirane, tovarne in tako dalje kot prometni stražnik v tistem mestu. Ponoči sanjajo o svojem cilju. To so ljudje, ki so končali univerzo enega samega cilja, da bi bili v hipu pripravljani ponesti smrtonosni tovor nad ta cilj. Razumljivo je potemtakem kakaj sta Danska in Norveška proti kopčenju atomskih izstrelkov na svojem ozemlju in kakaj se celo v Franciji slišijo glasovi proti takemu »zalaganju« z jedrskim orožjem in izstrelki.

To so precej neprijetna dejstva ali podrobnosti sodobnega vojskega planiranja, toda prav zato se ne bi smel z mirom nihče igrati. Indijski premier Nehru se je zdaj ponovno obrnil na Sovjetsko zvezo in ZDA in jih opozoril, da je predvsem od njih odvisen mir. To je sicer storil že večkrat v preteklosti, toda menil je, da je potrebno to ponovno storiti. Čas je, da se svet oddahne. Čas je, da bi ta strašni Damoklejev meč atomskega povračila spravili v roparnico zgodovine, kjer bi rjavel, pozabljen od vsega sveta.

Predsedniki in člani svetov OLO

Kratke
IZ RAZNIH STRANI

(Prenos s 1. strani)

člani sveta: Hutaj Alojz, podpredsednik občinskega ljudskega odbora Crnomelj; Filipič Franjo, upravnik kmetijskega posestva Kostanjevica; Primožič Viktor, Dob pri Mirni; Ing. Linzner Rado, uslužbenec OZZ, Novo mesto; Mulej Dušan, direktor KGP Novo mesto; Cudovan Joža, OZZ Novo mesto; dr. Gunde Alojz, direktor Veterinarske bolnice Novo mesto in Kastello Franc, Jama.

Smrekar Lado, ravnatelj nižje gimnazije Kostanjevica; Slak Franeka, uslužbenka gospodinskega centra, Novo mesto in Kobe Mira, uslužbenka sveta Svobod in prosvetnih društev Novo mesto.

SVET ZA TELESNO VZGOJO; predsednik sveta: Skrt Srečko, okrajni javni tožilec,

Novo mesto; člani sveta: Žagar Jože, Vinica; Celar Danilo, obratovodja šivalnih strojev, Mirna; Smerdu Milan, profesor gimnazije Novo mesto. Papež Brane, tehnični sekretar OK LMS; Dobovšek Marijan, profesor gimnazije Novo mesto; Saje Olga, učiteljica, Sentjerne; dr. Šavelj Tone, zdravnik splošne bolnišnice Novo mesto

in Inkret Darko, direktor »Betite«, Metlika.

SVET ZA SOCIALNO VARSTVO; predsednik sveta: Pavlin Martin, sekretar OO ZB NOV, Novo mesto; člani sveta: Zupane Marija, delavka industrije perila Novo mesto; Peterlin Janez, OZZ Novo mesto; Muren Janez, posestnik, Podgrad; Sali Milica, tajnica RK, Dragob Nežka, upravnica Doma onemoglih, Metlika; Lavrič Jožica, učiteljica, Novo mesto; Jenič Franeka, uslužbenka OSS Novo mesto in Kobe Drago, invalid, Crnomelj.

SVET ZA ZDRAVSTVO: — predsednik sveta: dr. Smrečnik Ivo, primarji protituberkuloznega dispanzorja, Novo mesto; člani sveta: dr. Spiler Adolf, upravnik zdravstvenega doma Novo mesto; Jug Golko, farmaceut, Metlika; Kukovec Milan, Motomontažec, Novo mesto; dr. Pečavar Albin, zdravnik, Metlika; Ing. Zobeč Ivo, profesor učiteljskega, Novo mesto; Kržan Slavko, šolski upravitelj, Dvor; Markovič Franc, uslužbenec gozdne obrate Poljana in Skrt Milica, uslužbenka OZZS Novo mesto.

SVET ZA DELO; predsednik sveta: dr. Ludvik Golež, pomočnik javnega tožilca, Novo mesto; člani sveta: Fabjan Bojan, sekretar »Betite«, Crnomelj; Kušljan Ančka, delavka »Telekomunikacije«, Sentjerne; Ušenič Ivan, tajnik OSS, Novo mesto; Vrvičar Franc, upravnik mizarske delavnice, Gradec; Murar Jože, delavec podjetja »Krojač«, Novo mesto; Cigoj Karolina, delovodja Industrije perila, Novo mesto; Lovko Anton, obratovodja »Telekomunikacije«, Semič in Šega Mašič, delavka, »Novolec«, Novo mesto.

Američani napovedujejo, da bodo v enem ali dveh dneh izstrelili svoj prvi atomski satelit, ki bo tehtal dva kilograma. Opremljen bo s sončnimi baterijami, ki bodo posnemale eno oddajno radijsko postajo, medtem ko bo energijo za drugo postajo dajala navadna baterija. Računajo, da bo satelit krožil v višini kakih 500 kilometrov. Pozneje, verjetno v začetku prihodnjega leta bodo izstrelili še druge satelite, težje od tega prvenc. Prvi sovjetski satelit je bil težak kakih 53 kilogramov, drug pa skoraj pol tone.

Predsedniku ZDA Eisenhowerju se je zdravje že toliko obrnilo na bolje, da se je vrnil s svojega posestva v Gettysburgu v Belo hišo v Washington. Tukaj pa ga čakajo velike in težavne naloge. S svojimi svetovalci bo skušal pregovoriti Kongres, naj sprejme MacMahonov zakon o posredovanju atomskih skrivnosti za vojniško uporabo. Če se ta zakon ne sprejme, morali bo začetki priprave za decembrski sestanek NATO v Parizu in nadaljevali zamuljeni čas. Ni še gotovo, če bo mogel sam iti v Pariz.

V severnoafriški Španiji posesti je prišlo v zadnjih dneh do hudih bojev med domačimi in španskimi posadkami. Boji so se najbolj razvili na področju Hual. Domačini hočejo to področje priključiti k Maroku. Upor je neprijetno presenetil madridsko vlado, ki se je vedno imela za prijateljico Arabcev.

Indonezijsko veleposlanstvo v Beogradu, glavnem mestu Nizozemske, je sporočilo, da neznani aktaži ubiti predsednika Indonezijske Sukarna. Atentat so izvedli z ročnimi bombami v glavem mestu Bjakarta v trenutku, ko je predsednik Sukarno šel iz središča glavnega mesta. Čeprav je ostal predsednik nepoklicen ubit, je bilo zaradi »stentata ubitih 7 oseb, 14 na ranah«.

Predsednik tunizijske republike Burgiba je zavrnil francoske proteste v zvezi s sklepom tunizijske vlade, da bo kaznovala vse Tunizance, ki so v dobi osvobodilnega gibanja z neobrambenimi sodelovali s francosko upravo.

Kako poteka cepljenje otrok

(Prenos s 1. strani)

Gotovo je na tem nekaj resnice. Kot vedno se je tudi pri tej akciji pokazalo, da posamezni starši prej nasedejo govoric, ki jo je prinesla kakšna ženska, sama ne ve od kod, kot da bi verjeli dobri namenu naše zdravstvene službe in požrtvovalnim in izkušnim zdravnikom. Tako so se starši na Vseju v Subi krajini najprej odločili, da bodo dali otroke cepiti. Ko pa jim je nekaj prišepnila neka ženska, so se premislili. Nekli oče je odnesel otroka celo v gozd, da ga ne bi dobila v roke ekipa! Po daljšem prizadevanju je ekipi uspelo, da je cepila nekaj otrok, vseh pa ne. Podobno je bilo tudi v Selih pri Hinjah, na Prevolah pa so ekipi celo zapirali vrata. V ostalih vaseh zažumbeske občine pa so starši prinesli otroke na cepljenje.

Dobra organizacija in odziv sta tudi v občini Straža-Topllice. V Straži bi morda res lahko našli boljši prostor za cepljenje, kot so ga. Določili so namreč dvorano zadržnega doma. Ker tu ni bilo mogoče cepiti, ker je bila polna otrok in mater, so morali cepiti v gostilni.

Člani ekipi zatrjujejo, da gre v redu tam, kjer pomagajo krajevni aktivisti. Zlasti lahko veliko pomagajo prosvetni delavci. Za zaostankarje bodo organizirali cepljenje še v vsakem večjem kraju in tako omogočili, da lahko prinesejo otroke še tisti, ki jih do sedaj še niso cepili; iz kakršnih koli razlogov. 11. decembra bodo pričeli z drugim cepljenjem. Tudi o tem bodo starši pravočasno obveščeni.

RAZPIS

za novi tečaj Politične šole pri CK ZKS (od 6. februarja do 31. junija 1958)

Tečaj Politične šole je namenjen predvsem delavcem in organkam v industriji in kmetijstvu, ki so se že uveljavili v delavnih delavskih in družbenih upravljanju. V organih oblasti, sindikatih, društvih itd. in jim daje potrebno širše znanje in politične ekonomije in znanstvenega socializma.

Prijave z osebnimi podatki, s podatki o dokončanih šolah, o osvojenem poklicu, zaposlitvi, višini mesečnih prejemkov ter tudi o statusu in funkcijah v političnih organizacijah in družbenih organih pošiljate najkasneje do 10. januarja 1958 na upravo Politične šole pri CK ZKS, Ljubljana, Parmova 39 in tudi na svoj občinski komitej ZKS.

O sprejemu in tečaju in v Internat, ki je pri Politični šoli, bo vsak posameznik pisмено obveščen, in sicer najmanj 4 dni pred pričetkom tečaja. Podrobnejše informacije dobite na upravi šole, oziroma na občinskem komiteju svojega področja.

DOLENJSKO KMETIJSTVO

Neizkoriščene rezerve

O gospodarskih programih KZ za leto 1957 smo svojčas objavili, kaj predvidevajo, da bodo ukrenili za povečanje kmetijske proizvodnje in povečanje dohodkov. O doseženih rezultatih po sprejetih programih so upravni odbori v nekaterih primerih stopili pred zadrugi in razveseljivimi podatki. Naj omenim samo nekatere izmed njih:

KZ Trebnje je dala osnovni podatek izpopolnitvi proizvodnje krompirja, ker imajo njihovi člani veliko zanimanje za pridelovanje te kulture. Ko je bilo razpisano nagradno tekmovanje, je zadruga organizirala tri skupine tekmovalcev z nad 8 ha zemlje v eni skupini. Vsak kmetovalec se je bil dolžan ravnati po navodilih kmetijske službe pri obdelavi posevka. Rezultat tega je bil, da je ena skupina dosegla povprečni pridelek 59.643 kg krompirja na 1 ha! Posamezni primeri so presegli tudi nad 60.000 kg na ha.

Podobni rezultati so bili tudi v drugi KZ. Neki zadrugi iz KZ Velika Loka je dosegel 67.000 kg krompirja na 1 ha, v KZ Dragatuš pa je bil najvišji pridelek 43.000 kg na ha. V KZ Sentočenc smo ugotovili, da je poskusno gnojenje na travniku dalo dvakrat večji pridelek in da jih stane seno na pogojnem travniku le 4 din.

Z uspehi, ki smo jih dosegli letos v pridelovanju krompirja, je znova dokazano, da imamo v kmetijstvu še ogromne rezerve v najrazličnejših kulturah. To lahko trdimo zlasti za krmne rastline, kjer izkoriščamo komaj 50 do 60 odstotkov naših zmogljivosti. S podobnimi ukrepi, kot je zdaj tekmovanje za

večje hektarske pridelke, si bomo morali zagotoviti večjo proizvodnjo. Le tu in le na tak način je treba iskati pot za višjo življenjsko raven.

Podoben primer, ki so pokazali boljše rezultate, kot smo si jih obetali je še več, razen na področju KZ Sentočenc, kjer je zemlja peščena in je imela suša večji vpliv.

Za take primere so se seveda zadrugi priprave, če bi KZ nudila več pomoči, kritizirali so tudi, da je pri večini KZ slabo organizirano delo s strojnimi uslugami ali pa da nekatere KZ potrebnih strojev sploh nimajo. V Mokronogu n. pr. so zadrugi imeli resno skrb za uničevanje kloroznega hrošča in škropljenje proti krompirjevi plesni ter potrebo po strojni košnji. Tamošnja KZ ima potrebne stroje na razpolago, ni pa bila pripravljena organizirano stopiti v akcijo. Dobro organizirano delo strojnega odseka je imela KZ Dol. Toplice, ki je poškrabila nad 40 ha krompirja s traktorjem. V tem primeru so zadrugi spoznali prednost strojne obdelave ne samo v tem, da olajša fizično delo kmetovalca, pač pa, da tudi kvalitete opravi n. pr. škropljenje in tako vpliva na povečani pridelek. Na splošno se je pokazalo veliko zanimanje za strojno obdelavo v krajih, kjer so za to dani pogoji.

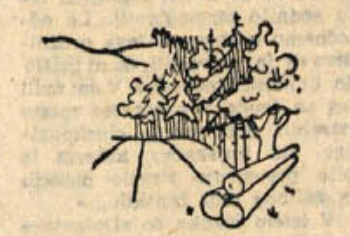
Upravni odbori zadrug so pripravili za polletne obšne zbere KZ pregledna poročila o uspehih in slabostih v delu kmetijskih zadrug — Glavna razprava zadrugi-kov je bila usmerjena predvsem v zboljšanje kmetijske proizvodnje — V pogodbeni proizvodnji krompirja in nagradnem tekmovanju v skupinah za pšenico in krompir so bili doseženi nepričakovano dobri uspehi

zavzel nasprotno stališče, so zadrugi še vedno vztrajali pri svojem, ker jim niso bile stvari dovolj pojasnjene in tako do pravih zaključkov ni prišlo. Podobno je tudi pri KZ Novo mesto, kjer je na organiziranem delu kmetijskega napredka najmanj narejenega (razen v selekciji, živinoreji po stari tradiciji), vendar je upravni odbor za-

Ali dovolj dvigamo gospodarsko moč zadrug

Vsaka KZ, ki hoče biti organizator napredka, mora imeti za to potrebna sredstva kot so poslovni prostori, skladišča in razni stroji, tehnice itd. Za tako, opremo je potreben denar, ki se

dar pri tem niso vedno šteli računati. Vse KZ so opravile 1 milijardo in 368.000.000 din prometa in pri tem ustvarile 22.000.000 din dobička za sklade KZ. Od tega odpade na trgovino z industrijskim blagom 50% prometa, dobička pa je 13% ali 3.000.000 din. Pospeševalni odseki pa imajo zgubo v višini 937.000 din. Ta sredstva so sicer precejšnja za KZ, vendar, če upoštevamo potrebe za dobro opremo zadrug z raznimi pripomočki (strojnimi in transportnimi napravami itd.), je to še vedno premalo in bi pri pravilnem poslovanju lahko dosegli še boljše rezultate. KZ Velika Loka je n. pr. napravila prometa pri odniku 14.750.000 din in ima pri tem poslovno zgubo v višini 352.588 din. Ko je občni zbor razpravljal o polletnem uspehu (pravilnice — o neuspehu), so bili člani zadovoljni z visokimi odkupnimi cenami, malo pa so pomislili na to, da si rušijo last-

mora ustvariti iz lastnih dejavnosti, za katere se uporabljajo zadruga sredstva, to pomeni, da se denar zbira iz dohodka prometa pri reprodukcijskem blagu (semena, gnojila itd.), pri strojnih uslugah in pri odkupu kmetijskih pridelkov. Na tak način postuje večina KZ. Vendar

Največji pridelek krompirja: na Dolenjskem!

8.100.000 dinarjev nagrad pripravljenih za proizvajalce in organizatorje tekmovanja v novomeškem okraju

Ze spomlad smo pisali o velikem tekmovanju kmetovalcev v pridelovanju krompirja. V Sloveniji je tekmovalo 339 kmetijskih skupin in 13 obratov družbenih posestev ki so vsi dosegli zelo lepe uspehe. Najnižji povpr. pridelek skupine je bil 251 centov, najvišji pa celo 450 centov. Povprečje slovenskih kmetovalcev znaša 339,7 centa.

Največ krompirja na hektar so pridelali dolenjski kmetje, najbolj množična pa je bila tekma v Prekmurju. V novomeškem okraju je 22 skupin na dobrih 194 hektarjih površin pridelalo povprečno po 450,6 centov na hektar. Predvideno je, da bodo pridelovalci in or-

L kongres kmetijskih tehnikov in inženirjev

Prejšnji mesec je bil v Beogradu I. kongres kmetijskih tehnikov in inženirjev, ki je trajal 3 dni. Po zelo plodnem delu so na zaključku sprejeli resolucijo, v kateri med drugim ugotavljajo, da so v našem zadržem ostalem kmetijstvu skrite še velikanske proizvodne rezerve in da z uporabo sodobnih sredstev lahko zagotovimo hitrejši razvoj kmetijstva. Resolucija med drugim tudi pravi, da se mora večina kmetijskih inženirjev in tehnikov zaposliti v kmetijskih zadrugah in socialističnih gospodarstvih, kjer bodo lahko največ koristili našemu razvoju kmetijstva.

ne temelje, za katere sami jamčijo.

Podoben primer je KZ Prekopa, ki ima pri trgovini in odkupu s kmetijskimi pridelki 7.620.244 din prometa in pri tem le 3.000 din čistega dobička, vse na račun visokih odkupnih cen. Od takešnega poslovanja ne morejo zadrugi pričakovati gospodarskega napredka zadrug. Prav ta KZ ima že izrabljen posameznik, tako da ga je nujno treba obnoviti za njihovo mlekarstvo proizvodnjo. Ker KZ nima denarja, ima namen kupiti posameznik privatnik in ga dati v zakup KZ. S takšno politiko seveda pomaga zadruga firma privatniku in je odvisna od njegovega premoženja, zato ker si ne ustvarja lastnih sredstev in gospodarsko moči.

Vsi ti problemi so bili obravnavani na polletnih obšnih zboreh. Zadrugi so dobili trdnješe prepričanje v možen napredok, če je le delo zadrug organizirano, ker je odvisno od ljudi, ki zadrugo vodijo, in od zadrugi-kov, odnosno od tega, v koliko sodeluje KZ z organi, ki so zadrugi dolžni pomagati. Zato so resno izbirali kandidata za zbore proizvajalcev v novih občinskih ljudskih odborih.

Stane Semrak

Kdo ni vesel polno obloženih trt? Le da je med njimi na Dolenjskem vse preveč šmarnice in drugih samorodnic, premalo pa žilnatih trt. Treba pa bo tudi tu prelomiti z zaslostjo, sicer ne bo ne haska, ne potrebnega splošnega napredka.

Razširjenost trt samorodnic

Dolenjski kmetje premalo poznajo zgodnjo sorto trte »Radgonska ranina«, ki naj bi zamenjala šmarnico

Samorodnice imenujemo trte ki rodijo ne da bi jih bilo treba cepiti in so vsaj delno odporne proti glivičnim boleznim. Izraz samorodnice je novejšega izvora in je nastal šele po pojavu trtne uši (prej samorodnic sploh nje) v letih 1880 do 1890. S tem izrazom so hoteli ločiti trte, ki so bile vsaj delno odporne proti trtni uši, so rodile grozdje in jih ni bilo treba cepiti, od trt, ki niso bile odporne proti trtni uši in jih je bilo treba cepiti.

Razširjenost samorodnic v Sloveniji

Po statističnih podatkih je v Sloveniji 5433 ha samorodnic. To predstavljajo eno petino vseh vinogradov. Največ samorodnic je na Dolenjskem, Dolenjski ali Prekmurje, Ptuj, in Celje. Nekaj manj je samorodnic okrog Maribora, še manj okrog Ljutomer, Radgona, Bileškega in v Posavju. Primorska pa samorodnic skoraj ne pozna in jih okrog Kopra sploh ni.

V resnici je samorodnic več, kot jih izkazuje statistika. Statistika namreč ne zajema zasebnih braj ter površin zasajenih s samorodnicami izven znanih vinogradnih področij, na njihah itd. Po oceni bo v Sloveniji okrog 8 tisoč ha samorodnic. Če odštejemo Primorsko, je to 45 odstotkov vseh vinogradnih površin Stajerske in Dolenjske.

Kar se tiče pridelka vina pa je na Stajerskem in Dolenjskem

celo več vina od samorodnic od žilnatih trt. Samorodnice so namreč precej na gostoto sajene. Računamo, da je samorodnic na 1 ha 8 tisoč trt, medtem ko je žilnatih trt v sedanjih vinogradih le 7 tisoč na 1 ha. Vsaka trta samorodnice da povprečno 1 liter vina, žilnatna trta pa le četrt litra. Tako pridelamo na Stajerskem in Dolenjskem 640 tisoč hektolitrov vina samorodnic, vina od žilnatih trt pa le 345 tisoč hektolitrov.

Vino samorodnic se po gostilnah ne sme točiti (Vinski zakon). V kolikor se vino samorodnic sploh prodaja, ga kupujejo kmetje, ki vina sploh ne pridelajo za lastne potrebe. Največkrat je ta kupčija v obliki raznih zamenjav za živež, les itd. V glavnem pa vino samorodnic potrošijo pridelovalci sami. V tej veliki količini pridelka vina samorodnic leži neizkoriščena tržna vrednost v vsoti okrog 3.200 milijonov din letno.

Samorodnice v novomeškem okraju

Na območju sedanjega okraja Novo mesto, ki zavzema pretežno večino Dolenjske, je po statističnih podatkih 1400 ha samorodnic, od katerih odpade na Belo krajino okrog 200 ha, 1200 ha pa na ostale predelje okraja. To predstavljajo 35% vinorodne površine okraja. Po občinah (po statističnih podatkih) so pa samorodnice razširjene približno takole:

Zužemberk 100% (sama samorodnica), Straža-Toplice 76% Trebnje 60%, Novo mesto 40%, Mirna 35%, Sentočenc 22%, Črnomelj 20%, Kostanjevica in Mokronog po 16%, Semlč 9% in Metlika 6%.

Tudi v okraju Novo mesto bo samorodnic več kot jih izkazuje statistika. Po oceni jih bo okrog 2000 ha ali 45% vseh vinorodnih površin. Računajoč 3.000 trt na ha, na trto pa liter vina, pridelamo 160.000 hl vina samorodnic. Vrednost 1 litra vina samorodnic je okrog 60 din. Tržna vrednost pridelka vina samorodnic v okraju torej znaša okrog 960 milijonov din letno. Ta vsota leži neizkoriščena, ker se po vsinskem zakonu vina samorodnic ne sme prodajati. Posledica je čezmerno pitje vina samorodnic po domačijah, kar ima za posledico prvič veliko ruševino, drugič pa številne družinske prepere, pretepe in podobno.

Mimo navedenih dejstev ne smemo iti več molče. Treba bo nekaj ukreniti. Kot vidimo, taksa na samorodnice tega vprašanja ne more rešiti.

Rešitev je v nadomestku za šmarnico

Naši Dolenjski tako izrazito ljubijo vinsko trto, pa čeprav je šmarnica, da je ne bodo zlepa opustili. Zato je treba tem izrazitim ljubiteljem vinske trte dati trto, ki bo tudi v predeh, kjer raste šmarnica dobro uspevala, ki bo dozorela še pred šmarnico, ki bo bogato rodila in bo tudi drugega skromna. Taka trta obstaja, samo da je našim vinogradnikom na Dolenjskem še po večini neznan. Imenuje se Radgonska ranina. To trto bo treba s sredstvi občinskih in okrajnih skladov, ki se ustvarjajo s takso od šmarnice, širiti v področja, kjer imajo samo šmarnico. Vinogradniki v področjih, kjer je sama šmarnica, so za to akcijo dovzetni, treba jih bo le gnotno podpreti in tako polagoma začeti reševati pereče vprašanje samorodnic na Dolenjskem. Tit Dobrščak

Kako je z nekmetijsko dejavnostjo zadrug

Občni zbori KZ, ki so bili združeni s sprejemanjem kandidatskih list za občinske zbore proizvajalcev, so dali še večje obeležje kmetijskemu napredku, ki naj hkrati rešuje socialne probleme na vasi. V vseh KZ, kjer je bilo delo pravilno zastavljeno z organizacijo povečanja kmetijskih pridelkov, so zadrugi videli, da nekmetijske dejavnosti pri KZ, kot trgovina s potrošnim blagom, gostilne in razne obrtne delavnice, ne morejo vplivati na zboljšanje kmetijske proizvodnje, pač pa je ovirajo njen hitrejši razvoj. Saj je največji del uslužbencev KZ zaposlenih pri odsekih nekmetijskih dejavnosti in še upravni odbori zamujajo čas okoli teh problemov. Razumljivo je, da kmet, ki si prizadeva za napredok, ne more dobiti pri taki KZ primerne pomoči. Ko se je postavilo na dnevni red vprašanje, ali naj KZ še naprej živitari s trgovino in zanemari druge, večnejše kmetijske probleme, so zadrugi odločili, da se nekmetijske dejavnosti ločijo od KZ. Prv v tem je pri KZ

obrat v dosedanem delu, da se poglubi stvarnim potrebam razvijajočega se napredka v kmetijstvu, da postane organizator, da s stroji, gnojili, semeni in strokovnimi navodili sodeluje v proizvodnji vseh poljedelskih kultur, ki v posameznih krajih uspevajo in ki jih trg zahteva.

40 KZ ima 72 trgovskih poslovnic in 28 obrtnih odsekov. Iz tega sledi, da je potrošniška izbira podoželja dobro razvita in prav tako tudi obrtne usluge. Razumljivo je, da so te dejavnosti potrebne, napačno pa je misliti, (kar se pojavlja), da so zato poklicane KZ in da je to njihova osnovna dolžnost. Če bi imele naše zadrug vse odseke tako močne kot so trgovski odseki (potrošno blago), bi podobne rezultate, kot so doseženi pri krompirju, lahko dosegli v vseh drugih kulturah in panogah! To pa je osnovna naloga KZ in interes naprednih kmetovalcev in celotne družbe.

Teh pojmov še niso razčistili v nekaterih KZ kot n. pr. Sentočenc. Ko je že upravni odbor

ZLOŽBA KMETIJSKIH ZEMLJIŠC

Ljudska skupščina LR Slovenije je v torek, 26. novembra, sprejela več novih zakonov. Med njimi je tudi zakon o komasaciji kmetijskih zemljišč, ki skupno z nedavno sprejetima zakonoma (o izkoriščanju kmetijskih zemljišč in o racionalnem izkoriščanju kmetijskih zemljišč), pomeni izredno pomembno podlago za ureditve

te ureditvenih načrtov kmetijskih organizacij. Ureditev zemljišč splošnega ljudskega premoženja in posestev kmetijskih zadrug je več kot nujna. Zložba razkosanih parcel mora odpraviti sedanje nemogoče stanje in omogočiti naprednejšo specializirano in cenejšo kmetijsko proizvodnjo.

O novem zakonu bomo v našem listu v kratkem obširneje še poročali.

Prihodnje leto: 2000 glav pitne goveje živine

Kakor smo zvedeli na Okrajni zadrugi zvezi, pripravljajo za leto 1958 v novomeškem okraju obširne načrte za pitanje goveje živine. Predvidevajo, da bodo posamezni rejci, Gospodarska poslovna zveza, KZ Črnomelj in KZ Trebnje pa v lastni režiji, spitali za izvoz 2000 glav goveje živine. Več bomo o tem zanimivem vprašanju poročali v prihodnji prilogi »Dolenjskega kmetijstva«.

Prepovedan izvoz nekaterih živil

Izdana je bila prepoved za izvoz nekaterih proizvodov, da bi se medtem uredilo stanje na domačem (notranjem) trgu. Do nove uredbe ni dovoljen izvoz jabolk, fižola in jajc, omejen pa bo tudi izvoz mesa in mesnih izdelkov. Uvozili bomo pa 2000 ton jabolk, 500 ton jajc, večje količine pomaranč, limon in mandarin.

Hmelj tudi v Srebrničah

Ekonomijo v Srebrničah bo prevzela Kmetijska šola Grm. Del plodne zemlje v Srebrničah bodo že spomlad zasajili s hmeljem, za kar so pripravili v teku. Spomlad bodo zasajili s hmeljem 5 hektarov, pozneje pa še več.

Kot se spominjajo starejši ljudje, je to že raste hmelj, pa ne samo v Srebrničah, temveč tudi drugod. Tako se spominjajo starejši hmeljarji v Savinjski dolini, da so prejemale hmelj tudi iz škočjanske okolice. Mimo kmetijske šole Grm

Domače žveplo

V koksarni Lukovnice bo začel še ta mesec poskusno obratovati novi obrat za pridobivanje žvepla iz premoga. Računajo, da bi lahko že prihodnje leto dobivali kakih 10 ton žvepla na dan. Kar bo za naše kmetijstvo in celotno gospodarstvo velikega pomena.

lenjskem poročali v prihodnji kmetijski prilogi 25. decembra.

Ing. Milan Bračička:

Silirajmo krompir in pitajmo živino!

Mnog! proizvajalci krompirja postavljajo vprašanje, kam letos s tržnimi presežki krompirja? Ne samo pri nas na Dolenjskem, to vprašanje se postavlja po vsej Sloveniji. Saj imamo nad deset tisoč vagonov tržnega presežka krompirja. Hrvaška pa okoli štiri tisoč vagonov.

Na drugi strani je na trgu dovolj povpraševanje po pitni goveji živini in prašičih. V Sloveniji imamo organizirano pogodbeno pitanje. Organizator te akcije je Zadruga poslovna zveza Slovenije. Izšli bodo posebni predpisi, ki urejajo pogodbeno pitanje in zajamčene odkupne cene.

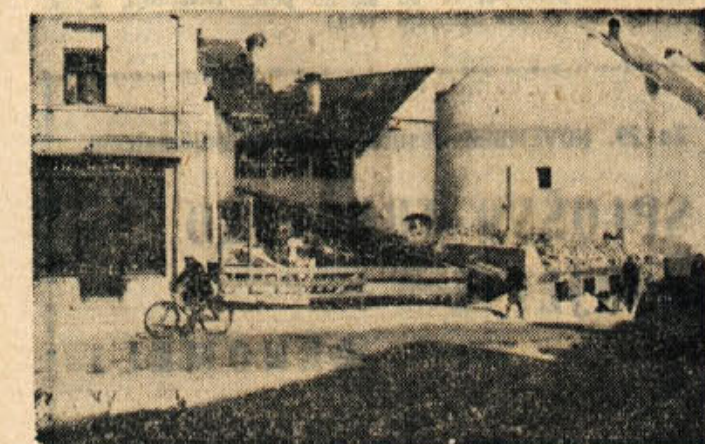
Do sedaj je reja klavne živine pri nas bila slaba in neorganizirana. Izvoz klavne živine, predvsem volov, se je v zadnjem času v našem okraju številčno zelo povečal, toda kvaliteto se ni izboljšal. Izvažamo pretežno slabo živino, delno II. razreda, večinoma pa

III. razreda, ki jo potem klovci dopitajo in tako zanjejo sadove našega truda, čeprav imamo možnost, da sami izpitamo živali in nam čista vrednost ostane doma. Razen tega s tretjerazrednim volovi ne moremo biti konkurenčni sposobni na zunanjem trgu, čeprav je po kvaliteti živini v zadnjem času veliko povpraševanje na domačem in tujem trgu. Z večjo in boljše blagovno proizvodnjo povečamo narodni dohodek, stabiliziramo domači trg in ugodno vplivamo na zunanjo trgovinsko plačilno bilanco.

Vse presežke krompirja pa lahko dobro izkoristimo v živinoreji, in sicer tako, da pitamo živino in prašiče. Krompir v naravnem stanju do meseca junija izgubi tudi do 50% svoje vrednosti, za to je edina rešitev, da ga siliramo. V ta namen lahko uporabljamo kadlall preproste silosne jame, obložene s kamenjem ali z opek.

Pitanje goveje živine

Pitanje delimo v tri razdobja: 1. Predpitanje ali priprava za pitanje, to je razdobje, v katerem žival pričujemo na pitno hrano in obroke. V tem (Nadaljevanje na 4. strani)

Škrbino na cesti komandanta Staneta v Novem mestu je zamenjala nova stavba Okrajne zadrugne zveze, kamor so se preselili pred kratkim tudi druge zadrugne ustanove (fotografirano ob začetku del in ob dograditvi nove upravno-stanovanjske stavbe).

Revolucionarno valovanje na Dolenjskem pod vplivom Oktobrske revolucije

Klerikalni »Slovenec« se je 4. januarja 1919 razburjal zaradi svojega miljenika: »Nasilje in ne demokracija. Iz Kandijskega pri Novem mestu nam poročajo, da so tam nahajalski ljudje dne 28. decembra (prav 27. op. F. S.) oboroženi pridili pred župana Zorca, ga vlekli v občinsko pisarno, kjer so ga z grožnjami prisilili, da prevzame nase vse vojno posojilo, ki ga je podpisala občina. Velika občina Smihel - Stopiče je podpisala vsega vojnega posojila 43.900 K. G. Zupan in g. blagajnik sta izjavila, da prevzema nase toliko vojnega posojila, kolikor jima pripada kot občinskima odbornikom. Del množice je bil s tem zadovoljen, drugi pa so imeli župana zapretega v občinski pisarni do poltretje ure popoldne, ko je g. Kulovic za župana polo-

žil 5000 K varščine. Nato so razgrajali postavili svojega župana v osebni odbor. Vovka iz Gornje vasi... To je nasilje in ne demokracija! Na ta način ne bomo uredili svoje države...«

Socialistični »Delavec« pa je 1. februarja 1919 pisal: »Nekj klerikalni list piše pod naslovom »Boljševstvo« sledeče: V Kandiji (na Dolenjskem) so prišli oboroženi, menda kmetje, nad župana Zorca (doma mu pravijo Stembur)... Če mislijo socialni demokracije, kateri se v svojem listu bahajo, da so to naredili, da bodo tudi pri nas po rusko vladali, se silno motijo...« Delavec dodaja, da se Zorc, ki so ga klerikalci podpirali, niti v novi dobi ni hotel umakniti. »Treba je bilo torej nastopiti po rusko, ker drugega jezika ni hotel razumeti.«

Jože Pirnar se umakne v ilegalo

Zandarji so zastoj iskali Pirnarja, čeprav jih je šlo po njegovi kar osemnajst. O svojem neuspehu so 1. januarja 1919 sporočili okrožnemu sodišču:

»Na poziv z dne 31. grudnia 1918... poročam, da se Jožeta Pirnarja ni moglo aretirati in ga tamonjemu sodišču privedsti, ker je baje odšel 31. decembra

1918 v Gradec po usnje. Pirnar je bil o tem (to je o aretaciji — opomba F. S.) obveščen.«

Jože Pirnar ni šel nikamor po usnje, ampak se je umaknil pred aretacijo — v ilegalo. V visokem snehu je šel od vasi do vasi in obiskal zaupnike. Obveščal jih je, da so zandarji začeli napad na kmečko-delavsko oblast in jim naročal, naj naslednjega dne zberejo ljudi, krenejo v mesto in iz sodišča osvobodijo zapretega Florjančiča. (Podatki T. Pirnarja, zaslišenja J. Zorca, F. Auseca in D. Draščiča.)

»Zdaj gre za naše pravice...«

Hicrat je Pirnar s svojimi zaupniki sestavljal svarilno pismo bivšemu županu Zorcu, ki ga je Zorc nato izročil sodišču. Pismo se glasi: »Če bo dotičnik (Jože Pirnar — opomba F. S.) le eno uro zaprt zaradi vas, potem se vi nikar ne prikazite na cesto in še doma ne boste življenja varni! Mi se potegujemo za naše pravice, kakor nam pripadajo. Zvedeli smo, da ste zdaj poslali 19 zandarjev po njega. Kaj pa je on vam naredil hudega? Veliko smo jih že pobili (v vojni — opomba F. S.) pa nismo vedeli zakaj. Zdaj pa vemo, ko gre za naše pravice. In tudi slabo za tiste, ki na vašo stran vleče. Če bo količkar zaprt, se lepo spravite z bogom, da ne boste imeli nobenega greh na sru. Gorje tudi tistim, ki so pri-

šli po našega kovača (Florjančiča). Zdaj pojditve pa vi kovati konje in vozove. Če ne bo nobeden nič zaprt, boste varni pred ljudmi. Zdaj veste, da imate dosti sovražnikov, ko je cela občina nam vami. Eden vas bo že spodkrepel. Ste nas dobro naučili v tej vojski. Nam je prav tako vas spodkrepili, kakor enega mačka ubiti! Zdaj pa naredite, kakor hočete. Če vam ni nič mar za vašo družino, nam ni tudi nič.«

V aredu 1. januarja 1919, šest dni revolucionarnih dogodkov v Kandiji, so se skupine upornih kmetov po devetih urah zjutraj zbrale na glavnem trgu v Novem mestu. Kmalu nato je množica krenila pred sodišče in zahtevala izpustitev Florjančiča, kar je sodni pripravnik Viktor Koba kot pričajo takole opisal:

Kmetje zahtevajo izpustitev Florjančiča

»Na novega leta dan sem bil v sodišču in se je tam govorilo, da pridejo ob desetih urah dopoldne kmetje oprostiti, v zaporu nahajajočega se Florjančiča. Ko sem šel pred 10. uro, približno ob trideset na deset v družbi turkajnskega odvetnika dr. Vladimira Žitka zapušča sodišče, sem ob izstopu pri glavnih vratih zapazil množico ljudi, ki se je bližala sodišču. Jaz in dr. Žitek sva se ustavila pri vratih in opazovala množico, ki se je mirno, brez hrupa pomikala k sodišču. Od množice se je ocepil mož, katerega ne poznam, in stopil k meni ter me vprašal, če je v sodišču še državni pravdnik. Pripomnil je, da so prišli radi Florjančiča, da bi ga radi dobili ven... Povedal sem mu, da mora počakati, ker pride državni pravdnik v sodišče šele ob desetih ali pol enajstih. Mož me je prosil, naj javim sodišču, da so prišli. Na njegovo

željo sem šel na sodišče nazaj in povedal predsedniku. Ko sem šel potem iz sodišča, sem povsod našel množico, da sem javil predsedniku, kakor se mi je moč zahteval. Opomnil sem ga, da naj bodo mirni, da ne bo kakih nesreč, in da naj mladino, katere je bilo precej v množici, zapo- dajo domov. Nato je mož povzel mladino, da naj se takoj odstrani. Nato sem odšel domov.«

Ta mož iz množice je bil Franc Ovišek, kmet iz Malega Slatnika. Med množico pa je stal Franc Ausec, kmet iz Malega Slatnika, ki se je kot obdolženec 3. januarja zagovarjal:

»Šil smo pred sodišče. K nam pride Jože Mikec z Malega Slatnika štev. 8 in pove, da je bil na glavarstvu, da je tam vprašal glavarjevega pisarja, kako da naj naredijo in da mu je rekel, naj tri toke zberejo, ki naj gredo k glavarju, da ga bodo prosili. Jaz nisem stal prav spredaj pred sodnijo, temveč prav zadaj. Slišal sem, ko je Franc Ovišek spopadil proč majhne fantje, ki so bili tudi z nami. Kar nenkrat pošli in neki krič je nastal, videl pa nisem ničesar, kaj se godi spredaj, ker so bili ljudje z dežniki pred menoj. Vse je začelo bežati nazaj zelo urno, tako, da so me kar nesli v gneč gorj proti Skaberntu.«

Po ovadbi jetničarja Josipa Draščerja, se je pred tukajšnje jetnišnico zbralo kakih 100, pred sodnijskim poslopjem pa gotovo do 200 oseb. Orožniški poročnik Josip Tomšič pa je takole opisal svojo intervencijo:

»Pozval sem takoj 6 naših orožnikov in poslal po 20 volkov, prav polzkusnih orožnikov, ki so prebivali takrat v stari gimnaziji. Tako močna patrulla je šla potem pod mojimi vod-

stvom do jetnišnice. Ko smo prišli do vogla pri jetnišnici, sam, v roki držel revolver, zakričal na množico, naj se umakne. Ne da bi kdo kaj rekel, so se začeli ljudje takoj umikati, in so nekateri celo tečili. Poznal nisem nikogar, ker so imeli dežnike. Takrat je padel sneg. Medtem je počil za menoj v rojni črti strel. Najbrž se je slučajno sprožila kakva puška (kar je le nepreprečljiv izgovor za namenjen strel v mirne demonstrante — op. F. S.), ki so jih nosili moji orožniki ob nogah.

Množico smo nato gnali do Rozmana, kjer smo se razdelili na tri oddelke: eden na Dilanovo ulico, eden po glavni cesti, eden čez Florjanski trg. Pri mostu smo prišli zopet skupaj ter smo gnali množico čez most v Kandijo. Ljudje so se radovoljno in tiho umikali ter ni prišlo do nobenega incidenta.«

Zadnji stavek Tomšičeve izjave je netočen. Po namernem strelu proti množici so bili ljudje presenečeni in so v zbegu nastopili na glavno cesto. Na vratih pa so se ustavili. Nato so zandarji s puškimi kopiti pretepali kmete in tudi ženske. (Podatki T. Pirnarja in Janeza Zupančiča, ključavnice iz Smolejeve vasi. To razganjanje in pretepanje je trajalo, čeprav od sodišča do Kandije ni niti deset minut hoda, kar celo uro. To priznavajo tudi klerikalne »Dolenjske novice« v svojem poročilu 2. januarja 1919:

»Na novega leta dan v Novem mestu... so hoteli zapeljati celo sodnijo strmooglaviti. Le odločnemu nastopu našega orožništva se je zahvaliti, da ni prišlo do dejanskih napadov. V eni mali uri so zandarji zopet vse mesto iztrebili neprijaznih obiskovalcev in hujskačev, katerih je bilo precejšnje število moških in žalibog tudi ženskih...«

V istem članku so »Dolenjske novice« s strahom ugotovljale, da je »boljševiški duh zabel tudi že v dolenjsko mirno ljudstvo, prinesen po nekaterih iz vojne se vrnivših nerazodnih in nahujanskih vojakih. Takojšnjih žalostnih in vse stroškov vrednih

Strah »DOLENJSKIH NOVIC«

»Na novega leta dan v Novem mestu... so hoteli zapeljati celo sodnijo strmooglaviti. Le odločnemu nastopu našega orožništva se je zahvaliti, da ni prišlo do dejanskih napadov. V eni mali uri so zandarji zopet vse mesto iztrebili neprijaznih obiskovalcev in hujskačev, katerih je bilo precejšnje število moških in žalibog tudi ženskih...«

V istem članku so »Dolenjske novice« s strahom ugotovljale, da je »boljševiški duh zabel tudi že v dolenjsko mirno ljudstvo, prinesen po nekaterih iz vojne se vrnivših nerazodnih in nahujanskih vojakih. Takojšnjih žalostnih in vse stroškov vrednih

Kmečko-delavska oblast zadušena

Orožniška postaja v Novem mestu je 2. januarja aretirala kmete Franceta Avsca, Jožeta Mikca in Franca Oviška z Malega Slatnika. Naslednjega dne je aretirala Franca Sajovica z

Kolektiv

Belokranjske železolivarne in strojne tovarne ČRNOMELJ

čestita vsem delovnim ljudem za 29. november — DAN REPUBLIKE — in nudi svoje kvalitativne ulitke iz sive litine za avtomobilsko industrijo in železnice, razne strojne ulitke in ulitke za široko potrošnjo.

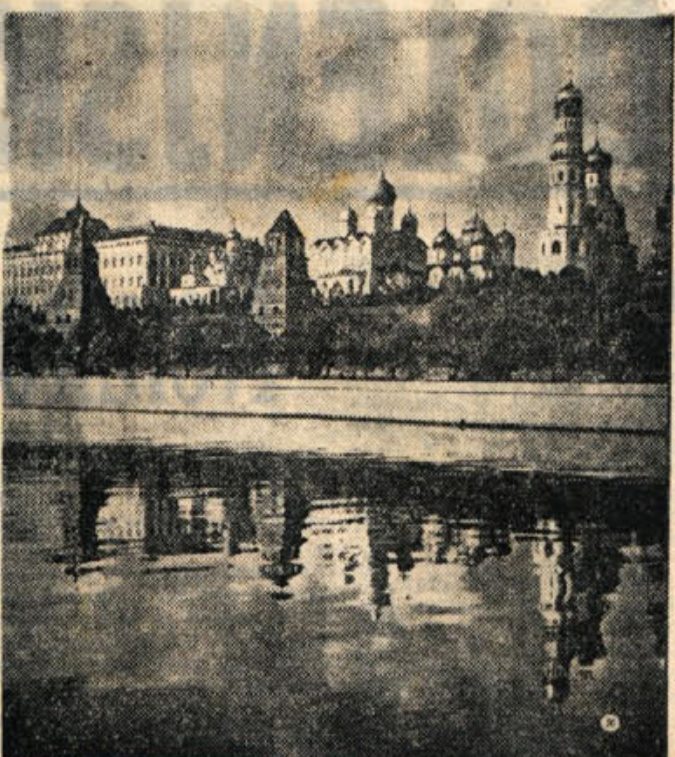
Prav tako nudimo li-varske utenzilije, sušilne naprave za vžidane sušilnice, prenosne sušilne komore za les, vodne in pnevmatske armature.

Breda in Franca Fabjana iz Irče vasi, 4. januarja zjutraj so orožniki iz Dolenjskih Toplic prevedli v zapor še Jožeta Pirnarja.

Kmečki shod v Šmihelu

V nedeljo, 16. februarja, je zbral Jože Pirnar v šoli v Šmihelu toliko mož in fantov, da niti niso vsi mogli v prostorne šolske prostore, na shod socialno-demokratske stranke. Shod je vodil Pirnar. Albin Prepeluh iz Ljubljane je govoril o gospodarskem položaju in pojasnjeval pomen socializma za kmečko ljudstvo. Za njim je Josip Kopač, rojak iz Kandije, šibal slovenski klerikalizem in liberalizem. Dr. Milan Korun pa je razpravljalo o perečih vprašanjih v občini.

Zborovalci so izbrali zastopnike raznih vasi za skupno organizacijo JSDS. Zatem so soglasno sprejeli resolucijo, da mora deželna vlada nemudoma razpustiti občinski odbor, ki je izgubil vsako zaupanje ljudstva, in veliko občino razdeliti. Predlagali so imenovanje novega ravnatelja kmetijske šole na Grmu in ohranitev selmov, kot so bili pred vojno. Predlagali so tudi ustanovitev socialističnega časopisa za kmečko ljudstvo. O shodu je »Naprej« 19. februarja 1919 objavil dolgo poročilo pod

Pogled na moskovski Kremelj

slučajev smo imeli na Dolenjskem že več, kakor: v St. Jerneju, v Semčju, v Kandiji in na Novoga leta dan v Novem mestu...«

V isti številki so »Dolenjske novice« zato celo naraslo Krko proglasile za — »boljševiško reko.«

V času, ko je bila kritična situacija slovenske vojske na Koroškem, je ljubljanska narodna vlada poslala srbsko vojsko namesto na Koroško v dolenjske vasi in trge proti revolucionarnim dolenjskim kmetom. V Novo mesto se je enota srbske vojske pripeljala 1. januarja 1919. In sicer takoj zatem, ko so zandarji s puškimi kopiti razbili mirno demonstracijo smihelskih kmetov. Klerikalne »Dolenjske novice« so 2. januarja 1919 poročale:

»Na novega leta dan so došli trije oddelki srbske vojske v Novo mesto. Eden oddelek se je nastanil v stari gimnaziji, drugi oddelek v šoli na Grmu in tretji je odkorakal v St. Jernej in Kostanjevico. Vojaštvo nam je pa tudi zares potrebno saj toliko časa, da se novozdravne razmere uredijo; kajti boljševiški duh je zašel tudi že v dolenjsko mirno ljudstvo... Torej bratje vojaki Srbi, dobro nam došli!«

»Dolenjske novice« so v svojem poročilu o tem shodu neinteligentno napadle Jožeta Pirnarja. Zato jim je Pirnar 25. aprila 1919 stvarno odgovoril v »Ljudskem glas«.

»Ljudski glas« je 11. aprila 1919 objavil naslednji dopis iz Šmihela pri Novem mestu: »Med našim ljudstvom vlada silno ogorčenje, da vlada še vedno ni odstranila bogataša, oholega birta, zaniknega župana, šušterščijanskega deželnega poslanca in splošno neprijubljenega človeka, ki služi na ime Zorca, po domače Stembur...«

Dopisnik dodaja: »Pri nas vlada splošno zanimanje za »Ljudski glas.«

V naslednji številki 18. aprila 1919, pa je »Ljudski glas« poročal: »Iz Šmihela smo zopet dobili tale dopis: Šmihelski občinarji se ogorčeno vprašujejo, zakaj še vedno ni odstavljen župan Zorc... Kaj čakate, da ga bomo še drugi sami preganili, a to pot se ne bo več vrnil. Sicer pa, če bi imel Stembur le mrvice časti v sebi, bi že zdavnaj sam odstopil in se ne bi vsiljeval, ko vendar vidi, da ga nobeden ne mara. Dalje tudi odločno zahtevamo, da se takoj pokliče v občinski odbor nekaj zaupnikov iz naše močne organizacije. To je narodna vlada že zdavnaj sklenila, zakaj se torej vladni sklepi tudi ne izvršijo...«

Da so bile socialistične sile v novomeški okolici in v samem Novem mestu res močne, je vsakdo lahko videl 1. maja 1919, ko so delavci in kmetje prvič praznovali delavski praznik tudi v dolenjski metropoli. Vsa trgovine in lokalni so bili zaprti. Od kolodvoza so delavci in kmetje z rdečim praporom in kolezariji na čelu popoldne odkorakali k »Narodnemu domu«, kjer se jim je pridružila godba. Nato so imeli velik zborovanje. »Zbrano ljudstvo je navdušeno pritrjevalo govornikovim besedam... Tudi na Dolenjskem se razvija rdeči prapor in nastopa svojo zmagovalno pot.« (»Naprej«, 2. V. 1919.)

Orožniki in državno pravdnništvo se vmešajo

Orožniška postaja v Novem mestu je šele 30. decembra 1918 poslala državnemu pravdništvu v Novem mestu prijavo »Pirnar Jože in drugi, javno nasilstvo«, ki jo je državno pravdnništvo prejelo 31. decembra. V njej je strašmojster Lozar dokaj objektivno poročal o razvoju dogodkov v Kandiji in med ostalim ugotavljal:

»Bivši župan Zorc pravi, da je bil od kolovodja Pirnarja in drugih na svoji osebni prostosti ovrin cel 4 ure in ravnó od teh pristih odstopiti...«

Pirnar in drugi, kakor tudi množica je le zahtevala županov odstop in poravnane občinskega doiga in ako bi bil Zorc odstop kot župan smihelski in pokrovitelj občinskega dolga precej od začetka privolil in to izjavo pisмено dal, bi bil spuščen, ne da bi bil na svoji osebni prostosti količkar zadržan.

Prav tako je nekdo poslal anonimno ovadbo, ki jo je državno pravdnništvo prejelo 31. decembra. Ovadba se glasi:

»Državno pravdnništvo - Novo mesto

Ker so se vršile pri županstvu Smihel-Stopiče po nahajalskih družah razne nasilstva na župana, in občinske odbornike, se prosim uvedbo preiskave zoper karivce, za katere se naj polzva — Več občanov.«

Na državnem pravdništvu v Novem mestu pa se je 30. decembra 1918 zglasil Franc Medved z Krke številka 12 in ovadbi predložil Florjančiča:

»Predvčerajšnjim je šel kovati in kočar Janez Florjančič iz Malega Slatnika k Francetu Vrtačiču na Zihovo selo ter mu grozil... Včeraj je pa grozil napram mojemu sinu Francetu Medvedu ml. ... Sin mi je to sporočil, zdaj sem pa v takem strahu, da se niti ne upam ven. Znašajo se nad menoj menda zato, ker sem bil zaupnik živinske vnovčevalnice v Ljubljani. Oni, ki delajo nered, so povečini kočarji, brezposelni delavci in silčne propalce... Prosim, da se Janeza Florjančiča zapre... Včeraj sem moral ostati brez maše, ker se nisem upal v mesto, ker je stala cela družah teh razgrajalcev na trgu. Janez Florjančič je bil tudi zraven, ko so razgrajali pri Stemburju.«

Na osnovi te ovadbe je državno pravdnništvo 30. decembra predlagalo »I. uvodno preiskavo zoper Janeza Florjančiča radi hudodelstva javne nasilnosti pe členu 99. k z. v. ... in 2. sodni preiskovalni zapor...«

Orožniki so Florjančiča aretirali 31. decembra zjutraj in ga ob 8. uri privedli v zapor.

Po štirih dneh nemotene revolucionarne oblasti v občini

Piše Francček Sajc

Smihel-Stopiče — 27., 28., 29. in 30. decembra — je bila aretacija Florjančiča torej prva reakcija buržoazne oblasti, ki so si sledile še nove.

31. decembra ob 10. uri dopoldne je okrožno sodišče v Novem mestu zaslialo pričo Josipa Zorca iz Kandije, ki je razen že citiranih odstavkov in drugih manj važnih stvari na koncu izjavil:

»Čul sem danes, da je Pirnar mlađji zjahlal konja ter da hođi okoli in prigovarja ljudstvu, da naj bo na njegovi strani. Ker je Pirnar v stanu pregovorit ljudi, hujskače, katerih se veliko planja v naši občini, da bodo planili z orožjem in z drugimi sredstvi na molo hišo, kar sem čul včeraj zvečer, prosim, da se ga takoj privede v zapor.«

Na to Zurčevu zahtevu in prej navedene ovadbe je državno pravdnništvo 31. decembra 1918 predlagalo uvedbo preiskave in preiskovalen zapor za Janeza Florjančiča, Jožeta Pirnarja, Franceta Fabjana in Ivana Sajevca. Ta predlog je sodišče prejelo in sprejelo 1. januarja 1919. Po dogovoru z državnim pravdnikom pa je novomeško okrožno sodišče že 31. decembra pristalo na poziv orožniški postaji, da aretirajo Jožeta Pirnar-

S prekopa padlih borcev v Birčni vasi (Foto Niko Pavlič)

Silirajmo krompir in pitajmo živino!

(Prenos s 3. strani)

razdoblju počamno obroke prebavljenih beljakovin, da si žival okrepí mišično tkivo, na katerem naj bi se v drugem razdoblju prijelam loj.

2. Drugo razdobje je razdobje stalnega prirastka na težji. V tem razdoblju uporabljamo značilno pitovno krmo. Živali si pridobivajo v tem času loj, mlada živina pa loj in meso.

3. Zadnje razdobje ali pitovna dozorelost nastane tedaj, ko se začne dnevni prirastek zmanjševati, dočim se kvaliteta čiste teže izboljšuje. V tem razdoblju imamo manj kala, več pa čiste teže.

Dnevni prirastek na težji je odvisen od sledenč čimteljev, pasma ali tipa goveda, starost pistanca (pri manjših živalih prirastek večji) in pa čas pistanja. Dnevni prirastek je največji v začetku pistanja, v sredini nekaj nižji ali enakomeren, dočim je pri kraju pistanja prirastek najnižji. Za pistanje prihaja v poštev mršava živina, ki ni primerna za plemo. V tem pogledu je pistanje odbira živne, ker omogoča, da z njo izločimo živali, ki nimajo primernih, začetnih gospodarskih lastnosti za plemo.

V začetku pistanja znaša dnevni prirastek pri volh 2 do

4 kg na 1.000 kg žive teže (1 mesec pistanja). Čez dva meseca se znižata od 1 do 2 kg, dočim čez štiri do pet mesecev doseže 0,5 do 1 kg žive teže. Na splošno se v zveze v praksi normalni prirastek za živali izpod 500 kg žive teže 1 kg na dan, za živali nad 500 kg žive teže pa 2 kg dnevno (povprečje celega pitovnega časa).

Nikoli pa ne smemo končni finančni učinek in sploh učinek pistanja gledati z računom od prvega meseca, takrat ko prirastek največji, kajti ta račun pri koncu pistanja lahko prikaže nepravilne rezultate. Končni uspeh se ugotovi šele po končanem pistanju. In šele takrat dobimo pravi prirastek finančni učinek. Osnovna krma za pistanje goveje živine naj bo volumnozna, poceni, manj vredna krma od različnih posrednih proizvodov, ki lahko služijo kot krmilo. Poleg takšnih krmil dajemo seno, da popolni pomanjkanje suhe snovi, dočim naj bodo krepka krmila tista, ki pokrivajo primanjkljaj krmilnih snovi v obroku. Razen tega imamo pri pistanju možnost izkoristiti večje količine siliranega krompirja in peše, ki nam služijo kot odlična pitovna krma (4 kg krompirja nam da isti prira-

stek kot 1 kg koruze). Predvsem pride v poštev drobni krompir, lahko pa uporabimo tudi zmraznjena. Pred uporabo moramo zmraznjeni krompir popariti, ker takšnega žival bolje izkoristi. Ne smemo pozabiti na stalno dodajanje rudniških snovi in sicer — kuhinjsko sol ter napajanje s čisto vodo.

Krmiljenje pistanecv bo šele takrat koristno, če se dnevni krmilni obroki sestavijo po krmilnih normah. V primeru, da nimamo pravnega prirastka v teži, čeprav se pravilno držimo krmilne norme, je treba normo zvišati, če pa vendar še ni prirastka, je treba takšne pistanecv izločiti iz pistanja, ker slabo izkoristajo hrano. Najboljše je krmiti v skupinah z izlom na telesno težo in kategorijo in šele na kraju pistanja lahko krmimo posamično.

Kako naj sestavljamo obroke za pistanje?

Vzeli bomo za primer vola, teškega 600 kg. Na 1.000 kg žive teže vola potrebujemo:

25 do 30 kg suhe snovi;
1,6 kg prebavljivih beljakovin in
12,5 kg škrobne vrednosti.

S takšnim obrokom krmilnih snovi bomo lahko v največješem razdoblju pistanja dosegli dnevni prirastek 2 kg.

Dnevni obrok pistanca, pistanega s siliranim krompirjem, bi bil sledeč:

20 kg krompirja,
5 kg sena,
2 kg žit.

Ravno tako lahko izkoristimo peso kot zelo dobro pitovno krmo v sledečem obroku:

20 do 30 kg pese,
6 do 8 kg sena,
1 do 2 kg slame in
3 kg krepkih krmil ali u.c. šančice žit.

Nujno je, da včasih po možnosti v 10 dneh, s tehtanjem kontroliramo pistanecv. Mir, red in počivanje v pitališču so odločilni čimtelji za uspeh pistanja. Hlev pozimi ne sme biti preveč mrzel, poleti pa ne preveč topel. Povprečna temperatura v pitališču naj bo pozimi 10 do 14°C, poleti pa 18 do 20°C. Če so poleti hlevi pretopli, jih ohladimo na ta način, da na južni strani zasenčimo okna. Vrata naj bodo čim več odprta. Čistoča v hlevu pistanca mora biti primerna, posebno je treba paziti na čistočo v jasilih. Predno začnemo krmiti, je treba jasil temeljito očistiti, če pa hranimo s silažo ali industrijskimi odpadki, je treba jasil pred vsakim krmiljenjem dobro oprati ali pa s slamo do suheha izbrisati. Ostanke krme imajo lahko hude posledice za zdravje in prebavo živine.

Važno je tudi, da krmimo vedno v določenem času, ker samo v tako določenem času krmiljenja lahko žival počiva, miruje in v redu prebavlja.

Za 29. NOVEMBER čestita cenjenim odjemalcem

SPLOŠNO TRGOVSKO PODJETJE ČRNOMELJ

Oglejte si naše zaloge, prepricali se boste o solidni kvaliteti blaga in nizkih cenah!

O delu in načrtih novomeških telovadcev

Pred izredno skupščino PARTIZANA Slovenije

Zimski čas, ko se običajno vse telesnovozgojno delo — razen zimskih športov — preneša v telovadnice, je treba smotno in načrtno izkoristiti. Telesnovozgojna društva se v zimski dobi tudi organizacijsko streljujejo, na letnih skupščinah prikažejo svoje delo in uspehe, odločijo se za prihodnje leto, postavljajo nove načrte in proračune, sprejemajo sklepe za bodoče leto, volijo nove odbore in podobno. Polem ko upravljajo občne zbornice posameznih društev in za njih njihove okrajne zveze, položaj svoj obratni tudi zveza Partizan Slovenije.

Letos so se stvari začele posebej drugače. Prva je na vsi strani publika zveza, ki bo na svoji izredni skupščini pridobila sobotno in nedeljo dokončno naredila konec dolgoletni polemiki in doživelja program organizacije Partizan. Novomeški Partizan je za svojo zastopništvo izbral v. d. predsednika tov. Pučka, ki je na splošno željo ostalih članov upravnice, da funkcije bile pred kratkim, potem ko je bila sprejeta ostavka bivšega predsednika dr. Goletza.

Povratno srečanje

Novo mesto : Karlovac

Novomeški telovadci nameravajo tudi v letošnje krepiti in splošne telovadne stike z ostalimi društvi. Sodelovanje okrajnih zvez Novoga mesta in Karlova je privelo v letošnjem marcu do razpisnega programa mladinskih reprezentance obeh mest, ki se je v Novem mestu končalo z manjšo prednostjo gostov. Junak tega tekmovanja je bil novomeški Miro Bardič, ki je dosegel prvo mesto med posamezniki. Tudi za povratni dvojni, ki bo v nedeljo v Karlovcu, nanj je bila imenovana. Vrstje pa pričakuemo, da bo nabrala prvega več točk, kot v zadnjem srečanju. Vrsto mladinc bodo sestavljali mlajše tekmovalke, ki bodo v družbi nekaterih že preteklo leto prvih gostov. Zapolnile novomeške barve, čeprav so karlovanke mnogo bolj rutinirane tekmovalke. Na predlog Partizan Karlovca bodo Novomeški imeli tja potovati že v soboto in si ogledati meddržavni telovadni dvojni reprezentanc Romunije in FLRJ.

Novomeški športniki v počastitev Dneva republike

ELAN : GARNIZON (N. M.)

Elanova enajstotnica je tokrat zaigrala prav dobro. Poznala se je prisotnost Kozuha in Vindšarja, ki sta bila gonila sila v moštvo. Elan ima trenutno dobro obrambo in se precej dobro napada. Manjkata pa dobra stranska krilca, ki bi povezovala obrambo in napad. Gole za Elan so dosegli: Heronja, Turk in Vesel. Elan je nastopal na prednji postavi: Marjerle K., Tadič, Stojanovski, Kozuh, Turk, Vindšar, Heronja, Marjerle T., Vesel, Čučnik in Mrzliak. Najboljši na igrišču je bil vesleček Kozuh, niso pa dosti zastajali tudi Turk, Vindšar, Marjerle, Tadič in ostali. Tekmo je prav dobro sodil Nel Škeril. Po-

Goštinova prva na »Teku republike«

Na »Teku republike«, ki je bil letošnji desetpeti po osvojitvi, je nastopilo tudi več novomeških članov TVD Partizan in dijakov novomeških šol.

Največji uspeh je dosegla Goštinova, članica Partizana, ki je v skupini mladinc nastopila na cilj. Mladinke in članice so teklo na 100 m dolgi progi. Prva je bila znana reprezentantka Slamičkova, članica AK Kladi. Varja iz Celja, takoj za njo pa je prišla na cilj naša Goštinova.

Tudi novinka učiteljica Hudetova je bila v skupini mladinc B tretja, kar je lep uspeh, saj je pustila za seboj večje število že znanih tekačic.

Ob slovesni izročitvi prehodnih pokalov in praktičnih daril je Goštinova prejela pokal. Zelim, da bi ga prihodnje leto ponovno osvojila in bi ji tako ostal v trajen spomin na »Teku republike«.

Obe tekmovalki iz Novoga mesta sta prejeli tudi lepe praktične nagrade in spominke plakete.

S to priložnostjo so naši atleti zaključili letošnje sezono, ki je bila v ostroju na prvem mestu. Tekmovalci so prejeli tudi spominke, ki so jih prejeli najbolj uspešna po osvojitvi.

Ob tekmovalki iz Novoga mesta sta prejeli tudi lepe praktične nagrade in spominke plakete.

S to priložnostjo so naši atleti zaključili letošnje sezono, ki je bila v ostroju na prvem mestu. Tekmovalci so prejeli tudi spominke, ki so jih prejeli najbolj uspešna po osvojitvi.

Napredek brez udila

Kako živi in diha ena najdelovnejših mladinskih organizacij na Dolenjskem — Visok cilj prihodnjih let: začeti z gradnjo taborniškega doma v Novem mestu

V nedeljo, 24. novembra, je Rod gorjanskih tabornikov na rednem letnem zboru podal obracun o svojem delu v šestem letu obstoja. Polna dvorana okrožnega sodišča, okrašena z nazorno prikazanim pregledom družin in vodov ter statističnim pregledom celotnega dela rodu, z geslom in znakom tabornikov je napravila na prisotne goste takoj prijeten vtis. Posebno so ugajali nastopi mladih načelnikov in načelnice, ko so poročali o delu svojih družin. Kritično so presojali pomanjkljivosti in določili ukrepe za prihodnje leto. Načelnik rodu Branko je nato poročal o delu celotnega rodu ter izrekel pohvalo najboljše voditeljici in voditelju. Vse to je bilo v duhu pravega zadovoljstva in optimizma. Načelnik rodu Branko je nato poročal o delu celotnega rodu ter izrekel pohvalo najboljše voditeljici in voditelju. Vse to je bilo v duhu pravega zadovoljstva in optimizma.

Telovadna akademija

Delo posameznega telovadnega društva se zunanje izraža med drugim na letnih telovadnih nastopih, na streljih in telovadnih akademijah. Na letnih nastopih prikažejo svoje delo in uspehe, odločijo se za prihodnje leto, postavljajo nove načrte in proračune, sprejemajo sklepe za bodoče leto, volijo nove odbore in podobno. Polem ko upravljajo občne zbornice posameznih društev in za njih njihove okrajne zveze, položaj svoj obratni tudi zveza Partizan Slovenije.

Kratke iz Črnomolja in okolice

FRICEL SE JE POUK V KMETIJSKO GOSPODARSKIH SOLAH

Ze lansko leto je bila v Črnomlju ustanovljena kmetijsko gospodarska šola, letos pa so začeli s poukom drugega letnika. Letos sta bili ustanovljeni v Črnomlju občini še dve takšni šoli: v Dragatušu in na Vinici. Razen kmetijskih fantov obiskujejo te šole tudi dekleta, ki imajo mimo ostalih predmetov še gospodinjstvo.

METLIČANI — NAŠI GOSTJE

Orkester in pevski zbor KUD »Jože Mihelič« iz Metlike sta gostovala v Črnomlju s peštrimi sposedovimi vokalni in instrumentalni glasbe. Nastopili so: orkester, mešani pevski zbor, ženski pevski zbor in solisti, med katerimi nas je razveselila tudi Kraševčeva, ki je bila nedavno nagradjena s prvo nagrado radijske oddaje »Pokaži kaj znaš«.

V KOŠARKI ZMAGALI SPET STUDENTE

Tradicionalno srečanje med ekipami novomeškega študentskega kluba in ekipo gimnazije se je tudi tokrat končalo s prepričljivo zmago študentov. Za študentski klub so igrali Sedina, Golob, Fuzin in Potrč. Zmaga študentov je bila zasluzna. Tekmo je sodil Slavko Medle.

FIJONIR JOŽE TURK — STRIKIRATNI PRAK NOVEGA MESTA

Letošnje posamično prvenstvo Novoga mesta v namiznem tenisu, ki ga je pripravil Namizno teniški klub »Elan«, lahko po pravici štejejo med najbolj kvalitetna prvenstva po osvojitvi, čeprav so v glavnem nastopali mladinici. Pokazali so precejšnje napredek, najbolj pa je napredoval pionir Jože Turk, ki je pokazal prav dobro igranje. Turk bi z igranjem v skupini mladinc nastopila na cilj. Mladinke in članice so teklo na 100 m dolgi progi. Prva je bila znana reprezentantka Slamičkova, članica AK Kladi. Varja iz Celja, takoj za njo pa je prišla na cilj naša Goštinova.

Pionirji: I. Jože Turk, sledijo Plavec, Mikec, Zure, Picek, Jakše itd.

Mladinci: I. Turk Jože, sledijo Uhl, Plavec, Zure, Jakše, Kajzar itd.

Dvojice: I. Turk, Jakše, sledijo Zure-Gabrijelič Plavec - Uhl itd.

Ob tekmovalki iz Novoga mesta sta prejeli tudi lepe praktične nagrade in spominke plakete.

S to priložnostjo so naši atleti zaključili letošnje sezono, ki je bila v ostroju na prvem mestu. Tekmovalci so prejeli tudi spominke, ki so jih prejeli najbolj uspešna po osvojitvi.

na pramnik JLA — pa bodo akademiji ponovili za pripadnike JLA. Telovadna akademija novomeških telovadcev so bile vselej na višini, zato se tudi od letošnjih nadejamo visoke kvalitete, posebno se, ker nekateri oddelki in posamezniki kažejo veliko volje in sposobnosti za napredovanje. Najmlajši telovadci — deca in pionirji — bodo tudi letos s svojo prisrčnostjo osvojili štejele.

Popravilo doma

Novomeški Partizan ima svoj dom, lahko pa tudi rečemo, da ga nima, ker ga ves čas uporablja JLA. Društveni upravi dajejo zadnje v zvezi s domom mnogo priložnosti. Precej truda je bilo treba, da se je pred leti uredilo vprašanje najemnine, sedaj pa se je v svojo osirino postavilo pred upravo delstvo, da potrebuje dom, takoj nekaj najnujnejših popravil. Gradbeni odbor je zadevo proučil in s popravili takoj pričel. Vendar menijo člani društvene uprave, da je tako stanje nemogoče. Četajta bolj nujno se pred nje postavlja vprašanje graditve novega telovadnega doma, ki bi nudil široko telesnovozgojnim organizacijam Novoga mesta. Zelim, da bi se za zamisel čimprej uredila. Tedaj bi se začeli za novomeške telovadce boljše časi.

Novomeški Partizan ima svoj dom, lahko pa tudi rečemo, da ga nima, ker ga ves čas uporablja JLA.

Gostje so nam pokazali tudi »metliško koracino«, spremljavo in podobno. Predstava je bila dobro obiskana. Z izvajanjem smo bili zelo zadovoljni. Metličanom se zahvaljujemo za njihov trud in želimo, da nas še obiščejo.

TUDI »ZADVOJLJNI KRANJCI« SO NAS OBISKALI

Prejšnjo nedeljo so nas obiskali tudi »Zadovoljni Kranjci«. Vstopnic je kmalu zmanjkalo, tako da vsi niso prišli na račun. Z izvajanjem programa so »smeli gostje zelo lep uspeh. Bil jim izredno zadovoljni, saj so se mnogi nasmajali do solz. Humor, vesele polke, priljubljene pesmi, vse to je razveselilo stare in mlade srca. Členje-nim gostom se iskreno zahvaljujemo in jih prosimo naj nas še obiščejo.

ZADVOJLNI KRANJCI SO NAS OBISKALI

Prejšnjo nedeljo so nas obiskali tudi »Zadovoljni Kranjci«. Vstopnic je kmalu zmanjkalo, tako da vsi niso prišli na račun. Z izvajanjem programa so »smeli gostje zelo lep uspeh. Bil jim izredno zadovoljni, saj so se mnogi nasmajali do solz. Humor, vesele polke, priljubljene pesmi, vse to je razveselilo stare in mlade srca. Členje-nim gostom se iskreno zahvaljujemo in jih prosimo naj nas še obiščejo.

ZADVOJLNI KRANJCI SO NAS OBISKALI

Navzile 11 stopinjam tog nitje je bil novomeški živilski trg v ponedeljek, 2. decembra še kar dobro zaokupen. Prodajali so: jajca po 21 din za liter mleka so zahtevali 3 din, za glavico zelene solate 2 din, za merico motovilca 20 din, za merico klice repe ali zelja 15 din, Turjak je bilo na trgu precej petunin, kokosi so prodajali od 200 din dalje, za purmance pa so zahtevali okoli 1200 din. NA SEMIŠČU je bil zaradi mrazu promet nekoliko slabit. Pripečali so 329 prasičev, prodali pa 795. Do 19 tednov stari so šli v promet od 3800 do 6000 din, od 3 do 7 mesece stari pa od 6 do 14.900 dinarjev. Goveje živine so prodali po 314 glav, prodali pa 176. Na tehnični so bili volji od 130 do 135 din za kg, krave od 60 do 168 din za kg; na čez pa so šli volji od 16 do 180 tisočakov, junci in telice pa od 25 do 50 tisočakov.

Metlika je praznovala

26. novembra so Metličani, že četrte stali svoj občinski praznik. Ze rano jutraj sta jih v veselo razpoloženje dvignila budnica mestne gasbe in streljanje topičev.

Ob devetih dopoldne je bila ta dan v kino dvorani slavnostna seja občinskega ljudskega odbora, na kateri je predsednik občine Franc Jakjelič podal pregled doseganja gospodarske in ostale dejavnosti v občini. Javno se je zahvalil klasi navzočemu podpredsedniku, ki je hkrati tudi občinski odbornik, Niku Belopavličevu za njegov trud in prizadevanje, da je metliška občina v zadnjem času dosegla pomembne gospodarske uspehe.

Po zaprteži novih učiteljskih moči je bilo na Trgu svobode javno zborovanje, na katerem se je tovariš Niko Belopavličev pred številno množico spomnil sadov oktobrske revolucije, judenbrških žrtev, upora na Vinici in drugih svetlih dejanj belokranjskega ljudstva, ki je skupaj s hrvaškimi borci pred petajstimi leti likvidiralo belogardistično postojanko na Suhorju in s tem napravilo v Bel krajini konec belogardizmu in vsem belogardistam elementom. Po njihovi borbi za svobodo in socializem nadaljujemo danes vestranski boj za napredek in čimvečje blaginjo delovnih ljudi. Ta prizadevanja pa so vidna in nevezna in prav tako tudi v metliški občini.

Po podelitvi odlikovanj članom prodajalske vzgoje, gasilskim čez tam in posameznim gasilcem so

Nobeneza dolenjskega gospodarja brez DOLENJSKEGA LISTA!

Nato so gostje, številni Metličani in okoličani odšli pred tovarno BETI, kjer jih je pozdravil direktor tovarne Darko Inker, ki je v kratkih besedah prikazal razvoj podjetja. Vsi nazoč so si potem ogledali tovarno, ki je bila prav za ta ozel v nojnem pogonu. Zanimanje obiskovalcev je pritegnilo delo pri raznih novih strojih, glasi pa jih je ganjala izdelava svilene trikotaje.

Popoldne je občinska Zveza borcev priredila v Domu na Pungrtu veliko ljudsko zabavo s plesom, na kateri je igral celjski kvintet.

Nobeneza dolenjskega gospodarja brez DOLENJSKEGA LISTA!

Nato so gostje, številni Metličani in okoličani odšli pred tovarno BETI, kjer jih je pozdravil direktor tovarne Darko Inker, ki je v kratkih besedah prikazal razvoj podjetja. Vsi nazoč so si potem ogledali tovarno, ki je bila prav za ta ozel v nojnem pogonu. Zanimanje obiskovalcev je pritegnilo delo pri raznih novih strojih, glasi pa jih je ganjala izdelava svilene trikotaje.

Nobeneza dolenjskega gospodarja brez DOLENJSKEGA LISTA!

Lahko se smejejo, saj so razen pokala dobili za še drugič priborjeno I. mesto na mnogobojni Druženja tabornikov Slovenije tudi nov štor-črtvorček, vreden dobrih 20 tisočakov... Člani Rodu gorjanskih tabornikov so zdaj zares odločni, zmajati tudi prihodnje leto, ko bo slovenski taborniki mnogoboj na Otočcu z delovnimi akcijami pa so si prislužili 14.000 din za tabornenje. Skupno so v 154 delovnih akcijah opravili 1894 delovnih ur. Svojo ročno spretnost so preizkušali s izdelovanjem različnih ročnih del, ki so jih ocenjevalni komisiji predložili kar 200.

Pripravljali so se tudi na taborniški mnogoboj, čeprav v manjši obliki, a vendar toliko (113 treningov), da so si še drugič priborili prvo mesto v Sloveniji. Enako so se izkazali najmlajši, t. j. medvedki in čebelice, in si priborili štor in prehodno zastavico kot prvi med 16 enotami, ki so tekmovali. Prav široko razpredana mreža pri najmlajših (skupno imajo sedaj 2 družini in 12 vodov) je najboljše jamstvo za bodoči razvoj RGT.

Nobeneza dolenjskega gospodarja brez DOLENJSKEGA LISTA!

Lahko se smejejo, saj so razen pokala dobili za še drugič priborjeno I. mesto na mnogobojni Druženja tabornikov Slovenije tudi nov štor-črtvorček, vreden dobrih 20 tisočakov... Člani Rodu gorjanskih tabornikov so zdaj zares odločni, zmajati tudi prihodnje leto, ko bo slovenski taborniki mnogoboj na Otočcu z delovnimi akcijami pa so si prislužili 14.000 din za tabornenje. Skupno so v 154 delovnih akcijah opravili 1894 delovnih ur. Svojo ročno spretnost so preizkušali s izdelovanjem različnih ročnih del, ki so jih ocenjevalni komisiji predložili kar 200.

Pripravljali so se tudi na taborniški mnogoboj, čeprav v manjši obliki, a vendar toliko (113 treningov), da so si še drugič priborili prvo mesto v Sloveniji. Enako so se izkazali najmlajši, t. j. medvedki in čebelice, in si priborili štor in prehodno zastavico kot prvi med 16 enotami, ki so tekmovali. Prav široko razpredana mreža pri najmlajših (skupno imajo sedaj 2 družini in 12 vodov) je najboljše jamstvo za bodoči razvoj RGT.

Tedenski koledar

Sreda, 4. decembra — Barbara Certež, 4. decembra — Stojan Petek, 6. decembra — Miklavž Sobota, 7. decembra — Urban Nedelja, 8. decembra — Marija Ponedeljek, 9. dec. — Valerija Torek, 10. decembra — Smiljan

KINO

»KIKKA« — NOVO MESTO: od 3 do 5. dec. franc. film »PODZEMELJE PARIZA«. Od 6. do 9. dec. amer. barv. film »DIMNI SIGNALI«. 9. dec. sovjetski film »ČAPAJEV«. Film bo predvajal v okviru proslav 40-letnice oktobrske revolucije. Predstava ob 16. za mladino vstopnina 10 din. Za odrasle ob 18 in 20. enotno vstopnina 40 din.

DOM JLA NOVO MESTO: od 6. do 9. dec. jugoslovanski film »ZENICA«.

»JADRAN« — KOČEVJE: 4. in 5. dec. ameriški barvni film »DO FEKLA IN NAZAJ«. Od 6. do 8. dec. mehiški film »UMIRAN SREČNA«.

CRNOMELJ: 6. in 8. dec. sovjetski barvni film »PRELOM«.

KOSTANJEVICA: 7. dec. ameriški film »GHEH ENJE NOČI«.

DOLENJSKE TOPLICE: 7. in 8. decembra ameriški barvni film »BAGDADSKI TATIC«.

STRAZA: 7. in 8. dec. ameriški barv. film »UKROČENA TRMOVKA«.

ZUZEMBERK: 8. dec. jugoslovanski film »SOFKA«.

POTUJOČI KINO NOVO MESTO

predvaja francoski film »Trenutek resnice« v petek, 8. dec., ob 18. uri v Brusančah; v soboto, 7. dec., ob 18. uri v Stopičah; v nedeljo, 8. dec., ob 15. uri v Crnomlju in ob 18. uri v Soteski.

MALOGLASI

Motorno kolo ILLO, 125 ccm, generalno popravljeno — ugodno prodam. Izidi, Novo mesto. Zagrebška 19.

Interesente za stavbne parcele in njihve obveščamo, da so naprodaj stavbne parcele in njihve v Novem mestu na Rakovski cesti. Interesenti naj se javijo v Muzejški ulici 3 v Novem mestu.

Pohištenega mizarškega pomočnika in vajenca sprejme takoj Mizarstvo Prelovček, Ljubljana, Trnovo, Pot na Rakovo ješlo števil. 15.

Violo, odlično ohranjeno, prodam. Naslov v upravi lista.

3 metre krombila, srebrno-sivkaste za pišče, ugodno prodam. Naslov v upravi lista.

OBVESTILA

Za pitanje goveje živine sklepamo pogodbe po izredno ugodnih cenah. Nudimo kredite za nabavo živine in močnih krmil. Najboljše rešice pitane živine bomo nagradili. Kmetijska zadruga Zuzemberk.

RAZPIS

Komisija za razpis mest direktorjev gospodarskih organizacij

Motorizacija narašča

Vzporedno z naglim tehničnim napredkom v naši državi narašča tudi število motornih vozil. Vendar pa naš motorizirani promet še vedno precej zaostaja za našimi možnostmi in potrebami.

Ob koncu leta 1956 je bilo v Jugoslaviji registriranih skupaj 61.547 motornih vozil: 12.112 tovornih avtomobilov, 15.635 motociklov, 14.684 potniških avtomobilov, 6134 traktorjev, 2071 avtobusov in 2030 posebnih motornih vozil. Zanimljivo je, da imamo šoferjev dvakrat več kot motornih vozil, saj jih je bilo ob koncu lanskega leta registriranih 108.251 in sicer: 50.425 potniških šoferjev in 57.833 ama-

Motorizacija narašča

Vzporedno z naglim tehničnim napredkom v naši državi narašča tudi število motornih vozil. Vendar pa naš motorizirani promet še vedno precej zaostaja za našimi možnostmi in potrebami.

Motorizacija narašča

Vzporedno z naglim tehničnim napredkom v naši državi narašča tudi število motornih vozil. Vendar pa naš motorizirani promet še vedno precej zaostaja za našimi možnostmi in potrebami.

Motorizacija narašča

Vzporedno z naglim tehničnim napredkom v naši državi narašča tudi število motornih vozil. Vendar pa naš motorizirani promet še vedno precej zaostaja za našimi možnostmi in potrebami.

DOLENJSKI BVEŠČEVALEC

Tedenski koledar

Sreda, 4. decembra — Barbara Certež, 4. decembra — Stojan Petek, 6. decembra — Miklavž Sobota, 7. decembra — Urban Nedelja, 8. decembra — Marija Ponedeljek, 9. dec. — Valerija Torek, 10. decembra — Smiljan

KINO

»KIKKA« — NOVO MESTO: od 3 do 5. dec. franc. film »PODZEMELJE PARIZA«. Od 6. do 9. dec. amer. barv. film »DIMNI SIGNALI«. 9. dec. sovjetski film »ČAPAJEV«. Film bo predvajal v okviru proslav 40-letnice oktobrske revolucije. Predstava ob 16. za mladino vstopnina 10 din. Za odrasle ob 18 in 20. enotno vstopnina 40 din.

DOM JLA NOVO MESTO: od 6. do 9. dec. jugoslovanski film »ZENICA«.

»JADRAN« — KOČEVJE: 4. in 5. dec. ameriški barvni film »DO FEKLA IN NAZAJ«. Od 6. do 8. dec. mehiški film »UMIRAN SREČNA«.

CRNOMELJ: 6. in 8. dec. sovjetski barvni film »PRELOM«.

KOSTANJEVICA: 7. dec. ameriški film »GHEH ENJE NOČI«.

DOLENJSKE TOPLICE: 7. in 8. decembra ameriški barvni film »BAGDADSKI TATIC«.

STRAZA: 7. in 8. dec. ameriški barv. film »UKROČENA TRMOVKA«.

ZUZEMBERK: 8. dec. jugoslovanski film »SOFKA«.

POTUJOČI KINO NOVO MESTO

predvaja francoski film »Trenutek resnice« v petek, 8. dec., ob 18. uri v Brusančah; v soboto, 7. dec., ob 18. uri v Stopičah; v nedeljo, 8. dec., ob 15. uri v Crnomlju in ob 18. uri v Soteski.

MALOGLASI

Motorno kolo ILLO, 125 ccm, generalno popravljeno — ugodno prodam. Izidi, Novo mesto. Zagrebška 19.

Interesente za stavbne parcele in njihve obveščamo, da so naprodaj stavbne parcele in njihve v Novem mestu na Rakovski cesti. Interesenti naj se javijo v Muzejški ulici 3 v Novem mestu.

Pohištenega mizarškega pomočnika in vajenca sprejme takoj Mizarstvo Prelovček, Ljubljana, Trnovo, Pot na Rakovo ješlo števil. 15.

Violo, odlično ohranjeno, prodam. Naslov v upravi lista.

3 metre krombila, srebrno-sivkaste za pišče, ugodno prodam. Naslov v upravi lista.

OBVESTILA

Za pitanje goveje živine sklepamo pogodbe po izredno ugodnih cenah. Nudimo kredite za nabavo živine in močnih krmil. Najboljše rešice pitane živine bomo nagradili. Kmetijska zadruga Zuzemberk.

RAZPIS

Komisija za razpis mest direktorjev gospodarskih organizacij

Motorizacija narašča

Vzporedno z naglim tehničnim napredkom v naši državi narašča tudi število motornih vozil. Vendar pa naš motorizirani promet še vedno precej zaostaja za našimi možnostmi in potrebami.

Ob koncu leta 1956 je bilo v Jugoslaviji registriranih skupaj 61.547 motornih vozil: 12.112 tovornih avtomobilov, 15.635 motociklov, 14.684 potniških avtomobilov, 6134 traktorjev, 2071 avtobusov in 2030 posebnih motornih vozil. Zanimljivo je, da imamo šoferjev dvakrat več kot motornih vozil, saj jih je bilo ob koncu lanskega leta registriranih 108.251 in sicer: 50.425 potniških šoferjev in 57.833 ama-

Motorizacija narašča

Vzporedno z naglim tehničnim napredkom v naši državi narašča tudi število motornih vozil. Vendar pa naš motorizirani promet še vedno precej zaostaja za našimi možnostmi in potrebami.

Motorizacija narašča

Vzporedno z naglim tehničnim napredkom v naši državi narašča tudi število motornih vozil. Vendar pa naš motorizirani promet še vedno precej zaostaja za našimi možnostmi in potrebami.

Motorizacija narašča

Vzporedno z naglim tehničnim napredkom v naši državi narašča tudi število motornih vozil. Vendar pa naš motorizirani promet še vedno precej zaostaja za našimi možnostmi in potrebami.

ZAHVALE

Iskreno se zahvaljujem dr. Adolfu Špilerju in Erni Primožičevi in dr. Miru Vodniku za skrb in nego v času bolezni mojega moža Janeza Kovarika. Ani Kovariki

ZAHVALA

Studijska knjižnica Mirana Jarca v Novem mestu, se zahvaljuje uni. prof. dr. Francetu Tomšiču za podarjene separate njegovih del, Hansu Schoepplju iz Dunaja za prepis Breckerfeldovih Supplementov in za seznam geografskih kart iz zbirke dr. Antona Schoeppla iz Vrhnovega, učitelju Jožetu Tratarju za podarjene knjige in advokatu dr. Adrijanu Zupančiču iz Trebnjega za podarjene izdave Slovenskega pravnika in za razne druge knjige — Vsem iskrena hvala!

GIBANJE PREBIVALSTVA

NOVO MESTO

V času od 23. novembra do 2. decembra je bilo rojenih 12 deklic in 12 dečkov.

Poročili so se: Lesnjak Karol, mizar iz Novoga mesta, in Turik Franciška, čistilka iz Prečne. Lukič Borislav, sodni pristav iz Novoga mesta, in Pipan Dragica, sinjskejska z Broda. Inič Milian, sin kmetovalca, in Cesar Kozarilja, delavca, oba iz Stranske vasi. Medic Samo, študent in Mikšič Marija, uslužbenka, oba iz Novoga mesta. Meserik Ivan, ključavničar z Metlike, Erpe Ivan, z Vrhnih sel — dečka, Pirnar Marija iz Kočevja — deklico, Markelj Alojzija iz Vel. Bučne vasi — dečka, Lampret Franciška iz Brinje — deklico, Kalča Pepca iz Gotne vasi — dečka, Gorenc Marija iz Lukovka — deklico, Juvančič Anica iz Sred. Lukence — dečka, Turk Marija z Krke — dečka, Perhaj Pavla iz Brusnice — dečka, Gregorič Jožeta iz Zabrda — deklico, Dolenski Helena iz Mokronoga — dečka, Inđić Anica iz Novoga mesta — dečka, Vodopivec Julka iz Smihelja — deklico, Nosan Marija iz Novoga mesta — dečka, Bučar Amalija iz Ljubljane — dečka, Sladič Marija z Mir

OB 15-LETNICI USTANOVITVE PIONIRSE ORGANIZACIJE

Kako so belokranjski pionirji pomagali ljudski vojski

Ob razstavi »Kulturna delež Dolenjske« v novomeškem študijski knjižnici so obiskovalci, mlajši mlajši, obstajali ob tleh, na cilicost pisanih listih iz Bele krajine: »Tekmovalni vestnik pionirjeva«, žepni časopis »Mlada Bela krajina« in »Mlada Bela krajina«. Zanimalo me je, ko sem jih prelistaval, kaj piše v njih o belokranjskih pionirjih. Pa povedo dovolj, da sem o njih zbral nekaj zapiskov.

ga so kupili 100 cigaret za ranjene partizane. V šolo pridno hodijo pionirji v Gradacu in Metliki, kjer imajo svoje stene in na njih pišejo otroci o svojih doživljanjih.

V 3. do 5. številki »Bele krajine« pa berem v pionirskem koticu dopis Mare, v katerem opisuje metliške pionirje, ki so v sokolskem domu navdušeno pozdravili partizana »Očka« in

ga obsuli s cvetjem. Desetletna pionirka Dragoš Barica iz Trilbuča pa nam segavo opisuje prihod Italijanov v njeno vas, kako so lovili kokoši in vplili »komunisti komunisti«.

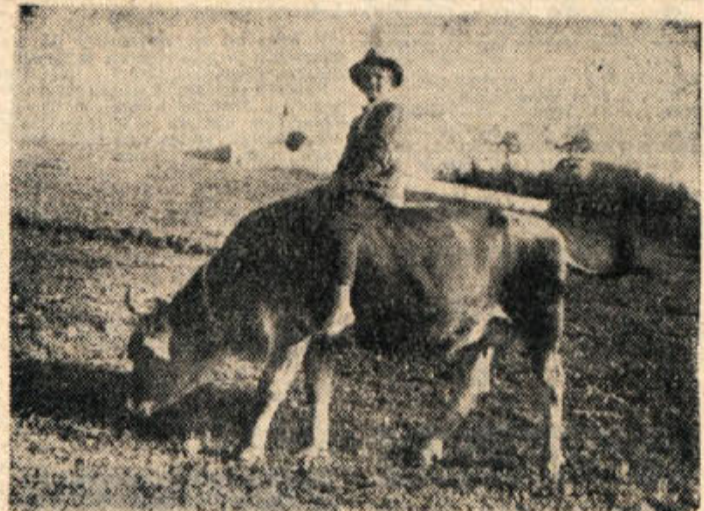
Da, samo teh nekaj paberkov nam že dovolj pove in kaže marljivost belokranjskih pionirjev, ki so po svojih močeh sodelovali v NOB.

Jože Tratar-Učo

Pionirski top

Bilo je jeseni leta 1944. Sonce je še s poslednjimi močmi oprevlalo jesensko pokrajino, vsi pridečki s polja so bili že pod varno streho, na cesti sko-

desk, na njih pa pritrjen 1 m dolg tulec iz črne lepenske. Topovska cev! V cevi zadaj tiči pločevinasta škatlica, v njej pa koš karbida. Pionir »top-

Morda je naš pastirček bral kaj o jezdecih z divjega Zahoda, morda pa ga je na jesenski paši samo zabeležil v bese nose ... Zajahal je domačo Dimko, ki pa se za breme v svoji krotkosti nitj ne zmeni. ... (Foto: Polde Pungercar, Mirna peč)

NAROČNIKI!

Kadar sporočate spremembo naslova, pripišite vedno tudi svoj stari naslov, sicer vam spremembe ne moremo preknjižiti v vaši kartoteki!

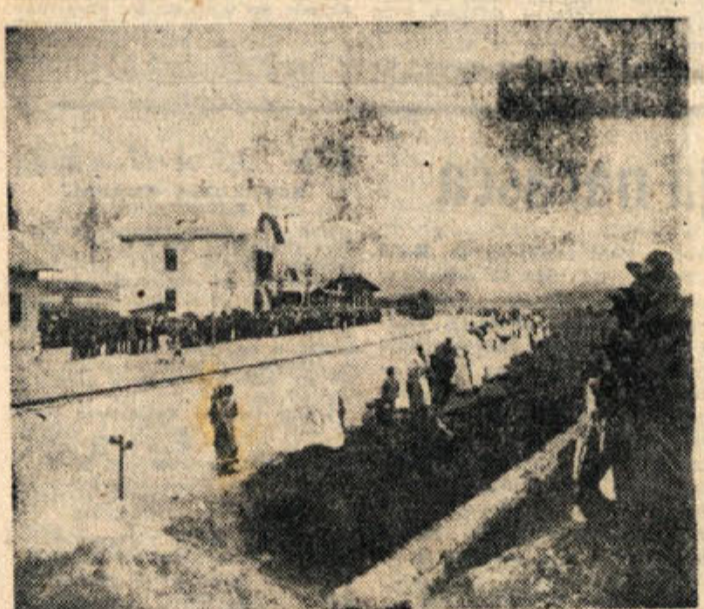
UPRAVA LISTA

zi Toplice je zamrl promet. Tudi otrok ni bilo na cesti. Organizirani pod vodstvom mladince Dečka (Sevnik) so se mladi pionirji redkokdaj podili po cestah, pač pa so pridno pomagali doma pri hišnem delu.

Pa pritečejo za zapuščeni cesti mali pionirček in ponosno vzklika: »Pionirski top, glejte, pionirski top!« Za njim privozi skozi vas čudno vozilo. Na dveh kolesih nekaj zbitih

ničar» krepko pljune na karbid, naglo zapre škatlico in jo porine v cev. Zdaj prižge vžgalico in odpre majhen zaklopec v pločevinasti škatlici — tresk, že počni, da odmeva po Toplicah. Sijajen izum! Izumitelj in konstruktorji so topički pionirji.

Čez čas je bilo mogoče brati na topičkem stenočasu sredi trga pred kopališčem:

Prvi vlak v Metliki! — to je bil 25. maja 1914 znamenit dogodek, ki nam ga kaže fotografija. Ob pol 11. uri dopoldne je »lukamatija« pripihala iz Rosalnice, odkoder se je kompozicija vračala proti Metliki, Crnomlju itd. Sodelovala je metliška požarna bramba, močna godba, pevec, šolska mladina in seveda množica občinstva. Pogostitev je bila v kolodvorski čakalnici in na peronu od 12. ure do pol treh popoldne. Ta dan je Metlika pogostila tudi svoje siromake. Vsakdo, ki je prišel k proslavi, je dobil liter vina, stručke kruha in veliko porcije gnjati. Vreme je bilo zelo lepo, naravnost vroče, zato je pljača ljudem toliko bolj teknila. — V Crnomlju pa so imeli s sprejemom prvega vlaka smolo. Villa se je silna ploha, grmelo je in treskalo. Banket na vrhu hotela Lakner je bil pokvarjen: namesto juhe na krožnikih so imeli gostje polne krožnike deževnice, prti so bili mokri, z miz je curela voda ... (Foto Anton Mucha)

PIONIRSKI TOP

Topički pionirji so spretni inženirji. Sestavili so top »gromovnik«, ki v resnici je čarovnik, podobnega se ne poznate. Nabita cev je brez granate, smodnika treba ni — je silna, strelivo v škatlici globina. Topničar hej! — le urno se posilni, za strel potrebni so nam plini! In pionirski top grmi v svetel dan, so tresse hrib, trepeče vsa ravan.

Jankova

OKROGLE

SATELITSKA

»Eh, ta satelit pa moja plača...« je vzdihnil kmalu po prvem.

»Kakšno zvezo pa imata satelit in tvoja plača?«

»Oba sta zginita...«

PAMETNO OPOZORILO

Na neki avto cesti je takole opozorilo: »Soferjem je dovoljena brzina 80 km na uro, idijotom pa 100 km.«

POŠTENJAK

»Torej vi trdite, da ste vložili v trafiklo samo zato, da bi vzeli zavojček cigaret. Zakaj ste pa potem poskušali vložiti še v blaginjo v trafikli?«

»Samo zato, tovariš sodnik, da bi vanjo dal denar za cigarete.«

Brez zamere!

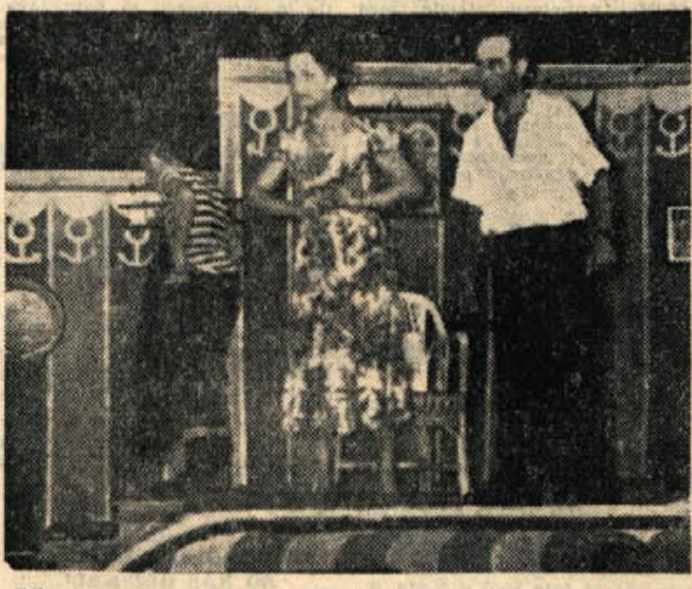
Konec leta se približuje in vsak dober gospodar sklene v decembru račune. Zaostankov in dolgov v novo leto ne nosi, če ne gre za posojila ali večje zneske. Naročniki za DOLENJSKI LIST prav gotovo ni nikakršno »posojilo«, čeprav nekateri neredni naročniki-zamudniki tako mislijo. Ko smo jih pretekli mesec opominjali, naj poravnajo zaostalo še neplačano naročnino, so se poštarjem izgovorili, da bodo plačali decembra. Zato slednjič prosimo zamudnike, da takoj nakažejo dolžno naročnino in si s tem zagotovijo prejemanje lista do konca tega leta. Nerednim plačnikom bomo list še ta mesec ustavili.

UPRAVA

Uspelo gostovanje

V nedeljo, 24. novembra, je novomeško gledališče »Dušan Jereb« z uspehom uprizorilo na Delavskem odru v Ljubljani O'Neillovo dramo v treh dejanjih »Anno Christie«, ki jo je režiral prof. Tone Trdan, in scenarjaj pa napravil prof. Ivan Lapašne. Občinstvo, med katerim je bilo precej Novomeščanov, je s spontanim aplavzom po vsakem dejanju nagradilo igralce, posebno pa še mlajši koncu predstave na odprti sceni. Igralski trio, priznani stebri novomeškega gledališča: Urh Riho, Mira Lutman in Frenk Koselec, so s svojimi igralskimi rutino in doživeto igranjem dokazali, da je gledališče na dostojni višini in prvo na Dolenjskem, da se uspešno razvija in da lahko tudi dostojno reprezentira gledališko kulturo na Dolenjskem. Kljub nerazumevanju s strani nekaterih odločujočih č-

niteljev je na povabilo Zveze Svobod in prosvetnih društev iz Ljubljane gostovalo v našem kulturnem centru — uspelo. Uspeh je delo celotnega kolektiva Sodelovalci so še igralci: Ivo Pavšič, Lenča Knaflič, Mirko Jare in Vinko Zabkar ter tehnično osebje: Lojze Ivančič, Niko Pavlič, Marija Zabkar in Jože Mesariko. Prvič po sezoni 1947-48, ko je gledališče gostovalo v Ljubljani z Molle-rovim Tartuffom in doseglo prvo mesto v Sloveniji med amaterskimi odri, se je sedaj ponovno predstavilo ljubljanski publiki in pokazalo, da živi, dela in ustvarja.

Riko Urh, Mira Lutman in Frenk Koselec v »Anno Christie«

- NAROČAJTE
- IN SIRITE
- DOLENJSKI LIST!

Vol ne sme menjati vere

Kmet Domenico Mercante iz Mentane v Italiji je prestopil iz katoliške vere v neko protestantsko sekto. Sedaj pa je prišel pred sodišče in je obtožen, da je prepredil vsakemu župniku blagoslovitev svojega hleva, kot je tam vsakolekni običaj. Sodišče je torej reklo: če Mercantu ne ugaja v katoliški veri, prav, naj prestopi v drugo, toda njegovo govedo mora tudi poslej spadati pod župnikovo oblast.

„KROG S KREDO“ na novomeškem odru

Gostovanje Kulturno-prosvetnega društva JOSIP JURČIČ iz Trebnjega

Sredi novembra se je dramska družina KPD »Josip Jurčič« — Trebnje predstavila novomeškemu občinstvu s Klabundovim »KROGOM S KREDO«. To je igra v petih slikah, lepa kitajska pravljica Li Haing Tao, ki jo je prepisal Klabund. Prevod je delo mojstra slovenske besede Otona Zupančiča. Režiral je JANEZ GARTNAR, ki je napravil tudi sceniski osnutek.

s preprosto in nepriljubeno igrater zadovoljivo izgovorjavo. Brat Cang Ling (Uhan) je bil premalo energičen, notranje slabo dnamičen za revolucionarja in človeka, ki naj v protigrli vsaj nakaže socialne probleme; ki razume, kaj je zlo in krivica za reveže v razkošju bogastva nekaterih. Mandarin Ma (Lindč) je precej motil z neoblikovano in čisto nemogočo izgovorjavo. Sodelovalci so še Grandovceva (Cangovka), Poljanskova (Yu Pe), Skalar (Cao-Hai), Kolenc (višji sodnik Cu-Cu), Gartnarjeva (babica Lien), Udovič (pesnik Li), Sa-lehar (ceremoniar), Uhanova,

Konecjljeva in Mikčeva kot deklice v čajnici (Yo, Yu, Yan), Hočevar (Kuli), dete Li itd. Igralsko je najmočnejše učinkovala zadnja slika.

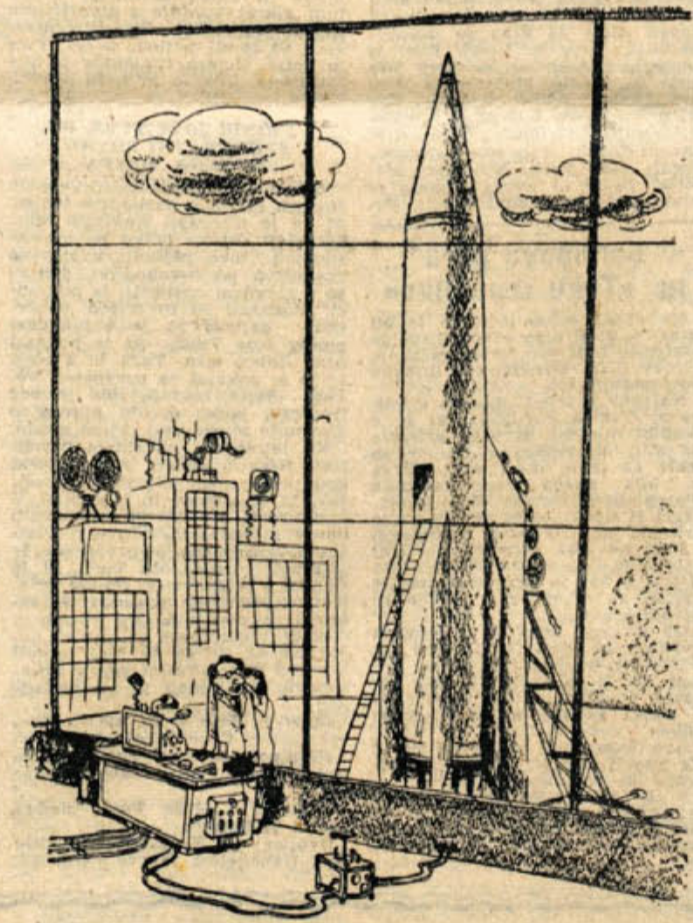
Gledalci so bili zadovoljni. Ze sama umetnina je vredna, da si jo človek ogleda. Teško delo so naštvudirali z vso resnostjo in tistim odskrnim navdušenjem, ki je potrebno za igre take vsebine. Priznanje občinstva je vsem sodelujočim lahko pobuda, da še naprej vztrajno in vestno študirajo igre ter pomagajo širiti gledališko kulturo našim ljudem. Zasluge za vestno naštvudirano delo ima brez dvoma režiser, pa tudi vsi sodelujoči.

Prof. Tone Trdan.

ljenja, je taka dela zelo težko uprizorjati; treba je vseh sredstev, če hočemo, da nam dajo verno sliko kitajske umetnosti. Režiser je prislujni temu življenju; a spretni režiserski prijem, kostumi, stilizirano tipično sceno je dal nekaj elementov kitajske igre, vendar resnici na ljubo moramo priznati, da je to trd oreh še za polična gledališča. Prizori so igralsko močni, da bi moral »zagrabiti« gledalca. Igralci so se potrudili, da je delo tu in tam zaživel pred nami, vendar nalogi niso mogli biti kos. Vrline take igre kot je kitajska je treba občutiti z resnično igralsko notranostjo in izraziti tisti čar, ki je edinstven v kitajskih dramskih umetninah. Režiser je vsebinsko pravilno interpretiral delo, pazil je na izgovorjavo (Mandarin Ma se tega ni držal) in oblikovanje značajev, vendar je marsikaj zbledelo, ker igralci niso zmogli fines Klabundove poezije. Ponekod ni bilo igrice, da bi čutili enotnost in zlitost vseh nastopajočih.

Cang Hahtang (Redkova), princ Pao (Gartnar) in Tong (Grandovec) so se še najbolj približali pisateljevi zamisli

VSEMOGOČA ZNANOST

»Da, da, vse je pripravljeno za polet na Mars, tudi s potstaji na Mesecu in na umetnih satelitih smo stalno v zvezi, toda vodja potovanja ima še teden dni nahaod in se ga nikakor ne more znebiti...«

Ivan Drobnič:

Metliški sejmi pred 50 leti

Metlika je bila do leta 1914 trgovsko najbolj razvit kraj v Beli krajini. Razen bližnjih okolčinov so v njej kupovali Zumberčani tja do Soče, Vidovinci, Hrvatje od Krašičev in tisti preko Kolpe, tja od Ozlja in Ribnika. Treba je vedeti, da takrat še ni bilo v vsaki vasi trgovine in raznih obrtnikov kakor danes. Če pa je tudi bila kaka trgovinca, ni bilo take izbire kakor v Metliki. Zato so hodili okoličani kupovat rajši v Metliko.

Letni sejmi so bili v Metliki v torkih po praznikih, in sicer: po Treh kraljih, svečnic, po Jožefu, Veliki noči, po binkošnih, o Martijeti, o Vel. šmarnu, o Mihelu, Martinu in Miklavžu. Takrat se je v Metliki zbralo ljudi iz bližnjih in daljnih krajev; prihajali so prodajalci in kupci iz Zagreba, Karlovca, Jaske, Ozlja, Netretiča in Like.

Največji in najbolj obiskani sejmi so bili štirje v letu, in sicer v torkih po Jožefu, Mihelu, Martinu in Miklavžu.

Ze teden dni pred vsakim sejmom so nemuški Kočevarji dovažali v Metliko žaganice (deske), latnike in druge vrste žaganice lesa iz Crnosinje in Stare žage. Hkrati so pripeljali tudi: razno suho robo, koš škafe, čebriče, brente, barilce, kadunje in zibelke.

Na večer pred takimi sejmi so bile metliške gostilne, zlasti tiste ob cesti, polne kupcev in prodajalcev, ki so dali metliškim go-

stiničarjem zaslužiti lepe denarje. Potem vao noč ni bilo miru in razni kramarji so si še ponoči pričeli po trgu postavljati stojnice.

V zgodnjih jutranjih urah so pričeli z vseh strani prihajati številni vozovi sejarjev, ki so z vozili in robo hitro napolnili trge in ulice. Tako so na trgu pred cerkvijo nagrmadili svoje izdelke metliški mizarji. Bile so tu visoke in nizke omare, skrinje, mize in mizice, postelje, mize-kvasnice, zibelke, klopi in drugo. Tam blizu so razstavili hrvaški lončarji izpod Lipnika in Veselicev svoje črne lonce, latvice in pekve. Pečarji oziroma lončarji iz Gradaca pa so pripeljali lonce in lončičke, sklode, skladiče, latvice, poliče in pinje za maslo in drugo. Manjkalo ni tudi slepca za peči. Lesene izdelke suhe robe, to je škafe, čebriče, rešeta, rete, grablje, čebriče, kadunje in druge lesene predmete pa so razstavili Ribničani in Laščanje ter domača metliška trgovca s suho robo.

Nasproti lekarnarjem med Goljjevo in Mežnaršičevo hišo so Poljci iz Podzemlja, Krasinca, Kapljišča in drugod tržili pšenico, rž, oves, deblačo, ko so vse večinoma pokupili Vidovinci in Kočevarji, ker jim je njihova zemlja tega bolj malo rodila.

Ob levi strani sedanjega Mestnega trga od Bartusove do Guštinove hiše (sedanje pošte) so tržile Poljčice razne poljske prideleke, semenje, čebulo, česen, sir, mleko, jajca, maslo in pe-

nutnino. Za Jočevski semenj so bile nekatere tako vzrajne, da so vso noč šepo prepuale na izbranim prostoru, samo da so si ga tako zarovarale.

Pred poslopjem bivše Prve doljenjske posojilnice (danes ekspozitura Komunalne banke v Crnomlju) so po stojnicah razstavili svojo robo klobačarji iz Žužemberka, Višnje gore, Karlovca, Novega mesta in Metlike (Anton Trček).

Nasproti klobačarjem so imeli ob cesti svoje velike stojnice letarji-medičarji in svečarji iz Novega mesta, Žužemberka, Metlike in od drugod. Tu so si zaljubljeni pari izbirali in kupovali živopisna medena srca z verzji in v poletni dobi pili sladko medico.

Na istem trgu, ob Založkarjevi in Barletovi hiši, so usnjarji iz Ribnice, Novega mesta in Metlike pod močnimi stojnicami razobesili mnogovrstne ustrojene koče.

Pod Grajskim vrhom so vzdolž vsega obzidja imeli ljubljanski in domači čevljarji polne stojnice različnih čevljev, obitih copat in opank; za temi so razstavili svoje izdelke jermernarji in vrvarji.

Pod širokim napuščem stare Guštinove hiše, ki je danes last Valerije Rusove, je tržili stari Marko Zuzelj s Požega različne ure, stenske z nihalom in uretim ter kukavičko, svirarske buzdilke in druge, ki jih je imel razobeseno po steni hiše in na posebnem stojalu.

Na vlogu Požekove, danes Pečaričeve hiše, in še višje po trgu proti osnovni šoli so premetavali klobačarji iz Zabele vasi (Ziberl, Vovko) in drugi razne klobavnice za stranje in vrata, koticke za okna in zapahne, tečaje za vrata in drugo železnino, tako da so z ropotnikom opozarjali kupec na svoje izdelke. Prav tako so ropotali kovači, ki so v isti vrstni tržili s sekirami, motikami, lopatami in drugim železnim orodjem.

Od tu dalje pa do šole so stale stojnice, polne konfeksijskega blaga, moških in deških oblek. Tu so bili predvsem krojači iz Karlovca, Novega mesta in Zagreba, vmes pa je bilo neka metliških (Robert Fux in Franc Prus).

Na koncu trga med Rajmerjevo, Vučkiničovo, Slobodnikovo in Navratilovo (Ruso-

vo) hišo pa je bil trg za deske in žagan les, ki so ga prodajali nemški Kočevarji. Tu je bilo včasih nakopičenega več vagonov lesa.

Od tu navzdol so bile ob hišah nasproti šole, proti sedanjemu poštnemu uradu, stojnice za perilo, za ženske obleke, čipke, nogavice in vse, kar potrebujejo glizdave ženske. Tu so običajno tržili novomeški trgovci. Na pločniku pred današnjo mlekararno in ob cesti proti Dragom so imeli peki polpe koše belega kruha, štruc, zemelj in rogličev. Zraven so karlovški klobačarji kuhali klobase, ki pa so bile od tržnega nadzorstva večkrat prepovedane kot neužitne.

Nasproti tem prodajalcem so se ob zidu tiščale Adleščanke in Marindolke, ki so tržile in sproti pletle koče, nogavice in rokavice iz surove volne.

Na ozrajnem zidu poleg Hrehoričeve hiše je imel Zid Rosenberg iz Karlovca razstavljene precej sukna in blaga slabše vrste in tega je ponujal mimoidočim in kričal: »Janez kupi — dobra roba!«

Na Dražah pred Makarjem je Cigan Bekala preganjal konje po cesti. Zid Pljancer pa je od poklenih lovcov in lovskih tatov kupoval raznovrstne kože divjačine.

Na bregu ob državni cesti, med Puxovo trgovino in današnjo Gerbevo gostilno, je bil trg za suhe goveje, ovčje in kozje kože, ki jih je kupoval kruljavi Zid Jakob Blauborn iz Karlovca. Nekateri sejme so bile tamkaj cele grmade takih kož.

Vse stranske ulice so bile natrpane z vozovi, voli in konji, kar je bilo vidno iz prostora.

Po cesti in poteh proti Živinskemu trgu oziroma sejmščici so se pomikale črede volov, krav, junčev in telic. Vozovi, naloženi s prašiči, in privlačno v veliki gneči.

Jasno je, da ob takih prilikah ni manjkalo žepnih tatov, čeprav so se med množico svetlikaj bajoneti metliških orožnikov. Marsikateri sejar je tu dan prišel ob denar za prodane volne ali kravo.

Metliški trgovci, obrtniki in gostilničarji so imeli ob takih dneh kaj dobro žetev. Trgovci in gostilničarji so ob semanjih dneh iztržili več kot drugače v enem mesecu. Razprodali so vse, tako da je dostikrat ta dan zmanjkalo hrane za lastno družino. Po pekarnah — bile so štiri — ta dan opoldne ni bilo več dobrih kruha, v mesnicah pa ne mesa, čeprav so nekateri mesarji — vseh je bilo v mestu pet — krali po dvoje govedi, prašičev in telet. Vse je bilo razprodano. — Mesarji so navadno krali tedensko po dva vola, štiri do pet telet, enega do dva prašiča za splošno prehrano; ob semanjih dneh pa se po enega vola, dve teleti ali dva prašiča. Večji gostilničarji ob cesti so na tržni dan prodali 30 do 40 kg kuhane govedine z juho, pečenko od enega teleta in enega prašiča, zraven pa še 10 do 14 pečenih jančev. Iztočili pa so vsak po 200 litrov vina, v letnem času pa še 10, 18 pa tudi do 24 sočkov piva. Vsega je bilo takrat v Metliki 24 gostilničarjev.

Oholi nemški Kočevarji so tiste čase imenovali Metliko »die Goldgrube«, to je zlato jamo, kar je zanje tudi v resnici bila.

Taki veliki sejmi so bili v Metliki do leta 1914. Z nastankom belokranjske železnice pa so začeli pešati, ker so se ljudje lahko vozili kupovat v Karlovec, Crnomelj, Novo mesto ali Ljubljano. Tam so imeli večjo izbiro in mogoče tudi cenejšo robo.

Med prvo svetovno vojno pa so sejmi skoraj popolnoma prenehali.

Obnovili so jih zopet, tako žilinske kakor kramarske, šele po vojni, vendar niso bili več tako obiskani kakor prej.